

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**HODNOCENÍ ČINNOSTI POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
NA MÍSTĚ ZÁSAHU PŘI PROVÁDĚNÍ ZÁCHRANNÝCH
A LIKVIDAČNÍCH PRACÍ**

Autor práce: Jiří Tocháček, DiS.

Studijní obor: bezpečnostně právní činnost

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: doc. RNDr. D. Procházková, PhD., DrSc.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu práce doc. RNDr. D. Procházkové, PhD., DrSc. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT:

TOCHÁČEK, J. *Hodnocení činnosti Policie České Republiky na místě zásahu při provádění záchranných a likvidačních prací : bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2011. 60 s. Vedoucí bakalářské práce: doc. RNDr. D. Procházková, PhD., DrSc.

Klíčová slova: Policie ČR, katalogový soubor typových činností, Hasičský záchranný sbor, integrovaný záchranný systém, zdravotnická záchranná služba, záchranné práce, likvidační práce, nouzová situace.

Předložená bakalářská práce se zabývá „hodnocením činnosti Policie České republiky na místě zásahu při provádění záchranných a likvidačních prací“. Předmětem je Integrovaný záchranný systém, jeho fungování a charakteristika základních a ostatních složek. Práce je soustředěna na činnost Policie České republiky, jako jedné ze základních složek integrovaného záchranného systému při zásahu na místě mimořádné události. Na vybraných pěti typech nouzových situací je charakterizováno provádění odezvy, tj. záchranných a likvidačních prací, Policií ČR. Těžištěm bakalářské práce je výzkum zaměřený na hodnocení úrovně vyškolení a vycvičení příslušníků policie a jejich vybavení při vybrané specifické činnosti.

ABSTRACT:

TOCHÁČEK, J. *The evaluation of activities of the Czech Republic Police at the intervention place during the making relief and liquidating works :The Bachelor's Thesis.* České Budějovice: The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2011. 60 p. Supervisor: doc. RNDr. D. Procházková, PhD., DrSc.

Keywords: The Czech Republic Police, Catalogue complex of standard activities, Fire – brigade, Integrated Rescue System, Health Service, Rescue works, Liquidating works, Emergency situation

The present work deals with evaluation of The Czech Republic Police activities at the intervention place during the making the relief and liquidating works. The object is the Integrated Rescue System, its function and characteristics of basic and other components. The work is concentrated to the Czech Republic Police activity as one of basic component of the Integrated Rescue System at the intervention place at extraordinary event. On five selected types of emergency situations there is characterized the performance of response, i.e. rescue and liquidation works, by the Czech Republic Police. The Bachelor's Thesis is concentrated to research directed to evaluating the level of education and training the police members and their outfits at selected specific activity.

Obsah

Úvod.....	7
1 Přehled současného stavu o činnosti Policie České republiky na místě zásahu při provádění záchranných a likvidačních prací.....	9
1.1 Cíle České republiky na úseku bezpečnosti	9
1.2 Činnost Policie České republiky	17
1.3 Odezva – systém provádění záchranných a likvidačních prací v ČR.....	18
1.4 Policie České republiky.....	25
1.5 Legislativa České republiky zaměřená na bezpečnostní složky a řízení odezvy v České republice	28
2 Data o činnosti Policie České republiky na místě záchranných a likvidačních prací.....	32
2.1 Seznam úkolů Policie České republiky na místě zásahu.....	32
2.2 Data pro hodnocení vybraných úseků činnosti Policie České republiky	33
2.2.1 Sledované činnosti	33
2.2.1.1 Oznámení o uložení nebo nálezů výbušniny nebo výbušného systému..	34
2.2.1.2 Záchrana pohřešovaných osob-pátrací akce v terénu.....	35
2.2.1.3 Společný zásah u dopravní nehody	36
2.2.1.4 Mimořádná událost s velkým počtem zraněných a obětí	38
2.2.1.5 Demonstrování úmyslu sebevraždy	41
2.2.2 Data pro hodnocení kvality podpory pro činnost policie na vybraném úseku	42
3 Metody zpracování dat	45
4 Výsledky zpracování dat, jejich vyhodnocení a interpretace	46
Závěr.....	56
Seznam literatury	58

Úvod

Jedním z aktuálních témat v oblasti ochrany obyvatelstva v dnešním světovém a vypjatém klimatu je zajištění bezpečnosti státu, života a zdraví obyvatelstva, majetku, ale i právní jistoty a pocitu bezpečí. Sociálně nežádoucí jevy, nové formy závažné trestné činnosti, extremismus, terorismus, selhání základních infrastruktur (např. dodávky energií či vody, peněžních a tržních toků) a různé situace způsobené živelnými a jinými pohromami, do kterých patří mimořádné události, kladou zvýšené nároky na profesní a odbornou připravenost nejen úředníků veřejné správy a jejich odborných složek, ale především na pracovníky bezpečnostních složek a při zasažení větších územních celků nebo vysoce závažných jevech na Integrovaný záchranný systém. Integrovaný záchranný systém jako celek či jeho základní a ostatní složky nabývají na stále větším významu. Chráněným zájmem a prioritou v České republice je ochrana života a zdraví lidí, majetku, životního prostředí, samotné existence státu a nově od 1. ledna 2011 také kritické infrastruktury, kterou právě při napadeních živelnými a jinými pohromami zajišťují lidé v bezpečnostních složkách. Žádná společnost není imunitní vůči pohromám a v současné době zvláště teroristické činy se jeví na základě dlouhodobých vývojových trendů jako zásadní celosvětový problém. Celý svět, a tudíž i Česká republika je konfrontována s novými bezpečnostními hrozbami, které s největší pravděpodobností budou ještě zesilovat, a to díky globalizaci. Problematické předvídaní hrozeb a možnost jejího rychlého šíření vyžadují kvalitnější a účinnější prevenci, připravenost a odezvu.

V předložené práci se zaměřím na činnost Policie České republiky a Integrovaného záchranného systému při provádění záchranných a likvidačních prací, jež vychází z katalogu typových činností. K výběru tématu mě přivedl současný stav Policie ČR, která prochází reformou a současně je jednou ze základních složek Integrovaného záchranného systému. Bakalářská práce se zabývá základními a specifickými úkoly Policie ČR na místě zásahu při záchranných a likvidačních prací. Z vlastních zkušeností jsem si vybral jeden z nejvíce náročných zákroků, kde právě na Policii ČR spočívá největší díl odpovědnosti.

V práci je proveden souhrn odborných znalostí o cílech na poli bezpečnosti a o práci základních bezpečnostních složek; data o činnosti policie včetně údajů o zásazích při uložení nebo nálezu výbušniny nebo výbušného systému; při záchraně pohřešovaných osob; při dopravní nehodě dosahující značného rozsahu; při mimořádné události s velkým počtem raněných a obětí a při demonstrování úmyslu sebevraždy.

Dále je uvedena charakteristika metod použitých při zpracování dat; výsledky zpracování dat; jejich vyhodnocení a interpretace; závěr a seznam použitých zdrojů.

1 Přehled současného stavu o zajištění bezpečnosti a o činnosti Policie České republiky na místě zásahu při provádění záchranných a likvidačních prací

S ohledem na existující realitu v lidském systému je nutno počítat s nouzovými situacemi, které čas od času naruší normální režim lidského systému. Proto součástí správy státu existují útvary, které v případě narušení normálního režimu zajišťují návrat k normálnímu stavu s ohledem na ochranu a rozvoj chráněných zájmů. Jedním z těchto útvarů je i Policie České republiky.

1.1. Cíle České republiky na úseku bezpečnosti

Současným cílem České republiky i každého vyspělého státu je bezpečné území a udržitelný rozvoj s tím, že do bezpečného území se zahrnuje i lidská společnost. Na uvedený cíl zacílila Evropská unie celý sedmý rámcový program, kde se zabývá komplexní bezpečnostní strategií zahrnující opatření v oblasti vnitřní bezpečnosti a vnější obraně. Sedmý rámcový program řeší nutnost investic do oblasti znalostí a technologií potřebných k zajištění bezpečnosti občanů před hrozbami jako je terorismus, přírodní pohromy a trestná činnost. Současně s tím ctít základní lidská práva a respektování soukromí. Sedmý rámcový program se zabývá problematikou bezpečnosti občanů, bezpečnosti infrastruktur a veřejných služeb, inteligentní ostrahy a bezpečnosti hranic, obnovení bezpečnosti a ochrany v případě krize, vzájemné propojení bezpečnostních systémů, koordinaci a strukturování bezpečnostního výzkumu¹.

- BOIN Arjen, MCCONNELL Allan, THART Paul : *Governing after Crisis; The Politics of Investigation, Accountability and Learning*, Cambridge: Cambridge University Press, 2008.

- National Research Council: *Facing Hazards and Disasters; Understanding Human Dimensions*, Washington, D.C.: The National Academies Press, 2006.

- EU Institute for Security Studies (EUISS), (2006), *The New Global Puzzle: What World for the EU in 2025*, www.iss.europa.eu/uploads/media/NGP_01.pdf

K uvedenému účelu jsou využívány veškeré nástroje státu, tj.

¹ Enterprise and Industry, Security research and development [online]. 2006 [cit. 2011-02-10]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/security/index_en.htm>.

- řízení / management (strategické, taktické i operativní) založené na kvalifikovaných datech, odborných hodnoceních a správných metodách rozhodování,
- výchova a vzdělání občanů,
- specifická výchova technických a řídicích pracovníků,
- technické, zdravotnické, ekologické, kybernetické a jiné standardy, normy a předpisy, tj. nástroje pro regulaci procesů, které mohou nebo by mohly vést k výskytu (vzniku) pohromy nebo zesílení jejich dopadů,
- inspekce,
- výkonné složky ke zvládnutí nouzových a kritických situací,
- systém ke zvládnutí kritických situací,
- bezpečnostní, nouzové a krizové plánování,
- specifický systém řízení pro zvládnutí kritických situací (v ČR se pro tento typ managementu často používá označení řízení, ve světě se mluví o řízení odezvy nebo o řízení pohrom).

Pro vzájemnou spolupráci v rámci Evropské unie, Organizace spojených národů a dalších, byl vytvořen soubor pojmů, které dovolují domluvu a vzájemnou spolupráci států a jejich bezpečnostních složek. Vybrané pojmy jsou:

Bezpečí

Bezpečí je stav lidského systému, při kterém vznik újmy na chráněných zájmech má přijatelnou pravděpodobnost, že ujma nevznikne².

Nebezpečí

Nebezpečí je pojem, kterým se často označují možné zdroje nebo příčiny mimořádné události. Rovněž je využívána definice, která uvádí, že nebezpečí je předmět nebo situace, která vytváří hrozbu ztrát (může nastat negativní jev). Jako alternativní termín pro vysvětlení významu tohoto slova se užívá výraz „zdroj rizika“³.

Bezpečnost

V praxi existuje řada dílčích bezpečností, například vnitřní, vnější, mezinárodní, požární, technologická, chemická, jaderní, zdravotní atd.

² PROCHÁZKOVÁ, D.: *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Praha, Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2010, s. 89. ISBN 978-80-86723-97-6

³ PROCHÁZKOVÁ, D.: *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Praha, Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2010, s. 89. 89. ISBN 978-80-86723-97-6

Bezpečnost v komplexním pojetí je označována jako celková / lidská bezpečnost, která je chápána jako soubor pro ochranu a rozvoj chráněných zájmů tím, že vytváří základnu pro veškerý rozvoj. Bezpečnost závisí na procesech, dějích a jevech, které probíhají v lidské společnosti, životním prostředí, planetárním systému a vyšších systémech. Bezpečnost lze specifikovat jako pocit člověka, který je bez obav ze zbraní, válek a nedostatku jídla, ale zahrnuje také i lidskou důstojnost a kvalitu života. Cílem bezpečnosti je ochrana před všemi škodlivými jevy každodenního života⁴.

Nebezpečnost

Nebezpečnost je soubor vlastností a charakteristik prvků, látek, pohrom, procesů a činností, které na chráněných zájmech působí nebo za jistých podmínek mohou působit újmu. Nebezpečnost zahrnuje i nefunkčnost a nespolehlivost infrastruktur a technologií⁵.

Pohroma

Pohromou rozumíme jev, který narušuje bezpečnost a udržitelný rozvoj lidského systému. Pohroma zpravidla má, nebo může mít dopad na chráněný zájem lidského systému. Pohromou rozumíme nahodilou událost, jejíž nástup bývá velice rychlý a má trvalé a závažné následky. Rozlišujeme pohromy přírodní a pohromy způsobené člověkem. Tyto dvě hlavní skupiny se v některých případech vzájemně prolínají, i když to není na první pohled jasně patrné. Některé přírodní procesy probíhají tak rychle a intenzivně, že způsobují velké materiální škody a zanechávají po sobě oběti na životech. Tyto procesy souhrnně označujeme přírodní katastrofy, někdy také méně přesně živelní pohromy. Většinou jsou spojeny s uvolněním značného množství energie a s přesuny velkých objemů hmoty (vody, vzduchu, půdy atd.). Pohromy dělíme na přírodní, technologické a škodlivé jevy v rovnováze lidské populace⁶.

Přírodní pohroma

Přírodní neboli živelní pohroma je definována jako velké, zpravidla náhle a nečekaně se objevující neštěstí, zkáza, zpusťování či škoda způsobená živlem. Živlem se rozumí prudký, neovladatelný přírodní jev či přírodní síla, která má zpravidla ničivé a zhoubné účinky. Živelní pohroma přináší škody na majetku, přírodě, poškozují zdraví a mnohdy má za následek smrt lidí. Živelní pohromy postihují pevninu, vodstvo i atmosféru a dokážou nadělat obrovské škody a dosáhnout katastrofických rozměrů.

⁴ PROCHÁZKOVÁ, D.: *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha, Police history, 2006, s. 9-11. ISBN 80-86477-35-5

⁵ PROCHÁZKOVÁ, D.: *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Praha, Univerzita Jana Amose Komenského, 2010, s. 90. 89. ISBN 978-80-86723-97-6

⁶ PROCHÁZKOVÁ, D.: *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha, Police history, 2006, s. 40. ISBN 80-86477-35-5

Zpustoší určité území, zničí obydlí, majetek, komunikace, zdroje obživy. Rozsah živelních pohrom nezávisí jen na intenzitě vzniklé situace, ale i na koncentraci lidí, průmyslu, dopravy, rizikových technologií na postiženém území a samozřejmě na stupni připravenosti obyvatel likvidovat jejich následky a zabránit sekundárním škodlivým jevům. Živelní pohroma může způsobit řetěz dalších mimořádných událostí - hladomor, nákazy, nekontrolovatelný pohyb obyvatel, uvolnění nebezpečných látek, požáry, výpadky energetických a zásobovacích sítí (elektřina, voda, plyn, teplo a další⁷). Mezi přírodní pohromy patří:

- hydrometeorologické - povodně, bouře, sucho + extrémní teploty, požáry lesů, sesuvy, laviny,
- geofyzikální - zemětřesení, tsunami, sopečné erupce,
- biologické - epidemie, infikování hmyzem⁸.

Technologické pohromy

Technologické pohromy jsou pohromy spojené se selháním technologií a infrastruktur. Tyto události zpravidla nazýváme poruchy, nehody či havárie. Nejčastěji se vyskytují havárie postihující povrchové či podzemní vody, nebo havárie ovlivňující kvalitu ovzduší. Tyto pohromy ohrožují životy, zdraví, majetek, životní prostředí, technologie a infrastrukturu, ale také vytváří tíživou sociální situaci. Technologické pohromy mění dosavadní způsob vývoje a nastolí vývoj nový⁹. Mezi technologické pohromy řadíme:

- průmyslové havárie - chemické kaluže, kolaps průmyslových infrastruktur, výbuch, požár, úniky plynů, otravy, ozáření,
- dopravní havárie - letecké, železniční, silniční a vodní,
- různorodé havárie - kolaps domácích neprůmyslových objektů, exploze, požár¹⁰.

Pohromy - škodlivé jevy v rovnováze lidské společnosti

Jedná se o situace, kdy je narušena rovnováha životního prostředí a lidské společnosti, poruchy fauny a flory tj. výskyt škodlivých odchylek fyziologického procesu mnoha jedinců rostlinného či živočišného druhu. Dále se jedná o různé nemoci, epidemie a pandemie. Taktéž do této kategorie patří narušení vyváženosti vztahů

⁷ BLÁHA, M., PROUZA, D. *Krizové projekty*. České Budějovice, Vysoká škola Evropských a regionálních studií, 2007, s. 11-13. ISBN 978-80-86708-44-7

⁸ PROCHÁZKOVÁ, D.: *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha, Police history, 2006, s. 49. ISBN 80-86477-35-5

⁹ PROCHÁZKOVÁ, D.: *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha, Police history, 2006, s. 51. ISBN 80-86477-35-5

¹⁰ PROCHÁZKOVÁ, D.: *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha, Police history, 2006, s. 49. ISBN 80-86477-35-5

v ekonomice, peněžnictví, informační a komunikační technologii, infrastruktuře služeb, zásobování a spojení. V poslední řadě do této skupiny patří poruchy stability lidské společnosti, což mohou být negativní jevy v oblasti veřejného pořádku, vnitřní bezpečnosti, nebezpečí teroristických útoků či ozbrojených konfliktů. Mezi tyto poruchy počítáme:

- defekty v životním prostředí - hromadné nákazy polních kultur, zvířat,
- defekty v lidské populaci - nemoci, epidemie, pandemie,
- defekty v lidské společnosti - šikana, kriminalita, terorismus, válka,
- defekty v kritické infrastruktuře - informační technologie, komunikace, peněžnictví, energetika¹¹.

Nouzová situace

Nouzovou situací rozumíme situaci, kterou v území či objektu vyvolá vznik pohromy. Obvykle se nouzové situace třídí do šesti kategorií z hlediska jejich dopadů na chráněné zájmy. Rozlišujeme následující kategorie:

- zanedbatelné z hlediska života občana,
- nedůležité z hlediska občana,
- důležité z hlediska občana,
- závažné z hlediska společnosti,
- velmi závažné z hlediska společnosti,
- ohrožující existenci či podstatu společnosti.

Mimořádná událost

V české legislativě se pro některé nouzové situace používá označení mimořádná událost. Mimořádné události vznikají škodlivým působením sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. Pojem mimořádná událost je uvedena v zákoně č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému ve znění pozdějších předpisů. Vztah mezi mimořádnou událostí a pohromou můžeme chápat tak, že mimořádná událost je vyvolána vznikem pohromy, které lze zvládnout běžnými opatřeními státu. Těmito opatřeními se myslí zdroje a prostředky vyčleněných výkonných složek, které musí vycházet z platné legislativy¹².

¹¹ PROCHÁZKOVÁ, D.: *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha, Police history, 2006, s. 51. ISBN 80-86477-35-5

¹² PROCHÁZKOVÁ, D.: *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha, Police history, 2006, s. 58-61. ISBN 80-86477-35-5

Vztah mimořádné události a nouzové situace

Pro odezvu, kterou zajišťuje Integrovaný záchranný systém ČR je definicí pojmu mimořádná událost dostačující, protože se nevztahuje ani na hodnocení pohrom pro potřeby řízení bezpečnosti, kde je nutné sledovat malé pohromy, které vyvolají nouzové situace, jež nevyžadují záchranné a likvidační práce, ani řízení a rozhodování spojené s bezpečností a rozvojem státu. Pojem mimořádná událost je vhodný pro odezvu na dopady závažnějších pohrom, není vhodný pro celý systém řízení a plánování, protože tam je třeba detailnějšího šetření a nepostihuje všechna možná narušení chráněných zájmů. Mimořádná událost je vyvolána vznikem pohromy zvladatelnou standardními opatřeními státu, tj. vyčleněnými výkonnými složkami, zdroji a prostředky. Krizová situace je mimořádná událost, kterou lze zvládnout použitím nadstandardních opatření státu, tj. omezením na nezbytně nutnou dobu práv zaručených Listinou základních práv a svobod, použitím nadstandardních zdrojů, sil a prostředků¹³

Prevence

Prevence znamená předcházení pohromám či zmírnění dopadů pohrom na chráněné zájmy lidského systému. Základním smyslem plánu prevence a krizových opatření je minimalizovat rizika, a pokud je to možné, maximalizovat účinnost reakce, když živelní pohroma či havárie nastane. Má-li být takový plán efektivní, musí obsahovat bezpečný odhad hlavních nebezpečí, která je mohou ohrozit a jejich relativní pravděpodobnost. Dalším důležitým faktorem je reálné povědomí o existenci zdrojů a postupech nutných pro překonání mimořádné situace, případně realizaci doporučení na následující měsíce a roky¹⁴. Jedním z největších problémů zabezpečování efektivního plánu prevence a krizových opatření je to, že možná nikdy nebudou tyto plány a opatření muset být ověřena v konkrétní akci. I přesto musí pokračovat permanentní přehodnocování nebezpečí a priorit. Preventivní opatření dělíme:

- technická - dokonalejší stavební konstrukce, nové technologie, varovný a poplachový systém, atd.,
- organizační - dokonalejší krizové plány, nová strategie přístupu,
- právní a výchovná - vzdělávání a prevence mezi obyvatelstvem¹⁵.

¹³ PROCHÁZKOVÁ, D.: *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha, Police history, 2006, s. 62. ISBN 80-86477-35-5

¹⁴ BLÁHA, M., PROUZA, D. *Krizové projekty*. České Budějovice, Vysoká škola Evropských a regionálních studií, 2007, s. 40. 978-80-86708-44-7

¹⁵ PROCHÁZKOVÁ, D.: *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha, Police history, 2006, s. 149-150. ISBN 80-86477-35-5

Připravenost

Připraveností rozumíme zvážení možností výskytu pohrom v území či objektu. Toto zjišťujeme shromážděním poznatků o pohromách a jejich následným vyhodnocením. Vypracování příslušných scénářů specifických pohrom a scénářů odezvy s ohledem na dané území a specifiku pohromy. Zajištění příslušných výkonných složek a jejich kvalitního výcviku, technických prostředků, pomůcek a financí nutných pro realizaci příslušných scénářů odezvy. Zpracování scénáře řízení a rozhodování krizového štábu, jmenování vedoucího a členů krizového štábu. Zajištění příslušného vzdělání a přípravy veřejné správy, občanů a dalších zúčastněných subjektů a případně jejich technického vybavení¹⁶.

Odezva

Odezva je proces zvládnání dopadů pohrom. Je požadavek, aby z pohledu optimálnosti vše proběhlo s přiměřenými ztrátami a přiměřenými zdroji. Řada opatření a činností odezvy, při které jde zejména o ochranu lidských životů a zdraví, majetku a životního prostředí, vyžaduje především rychlé provedení a je podobná či stejná pro řadu nouzových situací, ať již se jedná o záchranné a likvidační práce po povodni, požáru či vichřici atd. Odezvu na vzniklou nouzovou situaci provádí všichni zúčastnění a je řízena správcem či vlastníkem území, objektu či organizace. Proto každý správce či vlastník má připraveny vlastní zdroje, síly a prostředky k zvládnutí nouzové situace. V případě většího či velkého rozsahu zasahují výkonné složky. Ale i jejich zásah vychází z pohledu ekonomického, tj. k zásahu musí být použity jen ty výkonné složky, prostředky a pomůcky, které jsou adekvátní vzniklé situaci. Pro jakoukoliv odezvu platí, že každá časová prodleva zvyšuje ztráty a škody. Z důvodu zvýšení účinnosti a efektivity odezvy je nutná provázanost celků, systémové řízení, zajištění technické, finanční a právní. Z tohoto důvodu v České republice vznikl Integrovaný záchranný systém¹⁷.

Obnova

Obnova je soubor opatření a činností pro zajištění stability území, likvidací odstranitelných škod v území a nastartování dalšího rozvoje území a to vše v rozumném čase a za přijatelných nákladů. Je důležité, aby scénář obnovy byl připraven předem a aby vycházel ze strategie obnovy, která by se uplatňovala při každé obnově po živelní či jiné pohromě tak, aby byl zajištěn rozvoj území i celého státu střednědobě a hlavně

¹⁶ PROCHÁZKOVÁ, D.: *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha, Police history, 2006, s. 150-153. ISBN 80-86477-35-5

¹⁷ PROCHÁZKOVÁ, D.: *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Praha, Univerzita Jana Amose Komenského, 2010, s. 156-157. ISBN 978-80-86723-97-6

dlouhodobě. Scénář obnovy musí být takový, aby v budoucnu dopady stejně silné pohromy nebyly tak kruté, opakovaly se v mírné formě nebo se neopakovaly vůbec¹⁸.

Záchranné práce

Záchranné práce jsou činnosti k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí a vedoucí k přerušení jejich příčin¹⁹.

Likvidační práce

Likvidační práce jsou činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí, přičemž následky se rozumí účinky (dopady) působící na osoby, zvířata, věci a životní prostředí²⁰.

Krizová situace

Krizová situace je mimořádná událost, při níž je vyhlášen stav nebezpečí nebo nouzový stav nebo stav ohrožení státu k tomu, aby k odezvě bylo možno též aplikovat nadstandardní opatření, zdroje, síly a prostředky²¹.

Úrovně řízení

Vývoj lidského systému v čase a prostoru je z hlediska člověka a jeho přání narušován jevy, které jsou vrozené a mají do určité velikosti nežádoucí, nepřijatelné dopady. Způsobují újmu na chráněných zájmech a způsobují škody a ztráty a oběti. Člověk díky svému intelektu se snaží děje, procesy a události pochopit a usměrnit, aby zajistil bezpečný prostor s udržitelným rozvojem. K tomuto používá systém řízení. Systém řízení má tři úrovně:

- základní úroveň řízení – při které jde o bezpečí a udržitelný rozvoj základních chráněných zájmů i ostatních zájmů státu,
- nouzové řízení – při kterém jde o záchranu základních chráněných zájmů, stabilizaci situace a nastartování dalšího rozvoje za pomoci standardních zdrojů, sil a prostředků,

¹⁸ PROCHÁZKOVÁ, D.: *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha, Police history, 2006, s. 154-155. ISBN 80-86477-35-5

¹⁹ Česko. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů [online]. 2000 [cit. 2011-03-13]. Dostupný z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2000/sb073-00.pdf>>

²⁰ Česko. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů [online]. 2000 [cit. 2011-03-13]. Dostupný z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2000/sb073-00.pdf>>

²¹ PROCHÁZKOVÁ, D.: *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Praha, Univerzita Jana Amose Komenského, 2010, s. 96. ISBN 978-80-86723-97-6

- krizové řízení – při kterém jde o záchranu životů a zdraví lidí, stabilizaci situace a nastartování dalšího rozvoje za pomoci standardních i nestandardních zdrojů, sil a prostředků²².

Řízení může být úspěšné jen tehdy, pokud je založené na odborných znalostech a zkušenostech. Proto je třeba neustále shromažďovat, vyhodnocovat, ověřovat data a provádět kvalifikovaná hodnocení. Splnění uvedených požadavků lze zajistit jen na úrovni státu.

Nouzové řízení

Ke snížení ztrát na základních chráněných zájmech státu byl vytvořen Integrovaný záchranný systém České republiky, jako systém spolupráce pro hasiče, záchranáře a policii. V jiných sektorech jako jsou finanční, hygienické, biologické nouzové situace atd., má stát jiné systémy např.:

- finanční nouzové situace – Vláda České republiky, Krizový štáb Ministerstva financí, Česká národní banka,
- hygienické nouzové situace – Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo obrany a vnitra, krajské hygienické stanice, krajské úřady,
- biologické nouzové situace – Ministerstvo zemědělství, orgány veterinární správy, krajské veterinární správy, Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv²³.

1.2. Činnost Policie České republiky

Pro uvedení do problematiky činnosti Policie České republiky je třeba vyjasnit její základní úkoly tj. ochrana bezpečnosti osob a majetku a veřejného pořádku, předcházet trestné činnosti a plnit úkoly dle trestního řádu a dále plnit úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, předpisy a mezinárodními smlouvami. Činnost Policie ČR se na místě zásahu při provádění záchranných a likvidačních prací od běžné činnosti policie nijak nemění, neboť obsah činností vychází ze zákonem daných práv a povinností²⁴. Změna spočívá v rozsahu nasazení sil a prostředků. Jedním ze základních útvarů, které se zapojují do odezev na jevy

²² PROCHÁZKOVÁ, D.: *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Praha, Univerzita Jana Amose Komenského, 2010, s. 54 - 55. ISBN 978-80-86723-97-6

²³ PROCHÁZKOVÁ, D., ŠESTÁK, B., POLÍVKA, L.: *Odezva a obnova*. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s. 58 - 61. ISBN 978-80-7251-279-9

²⁴ Česko. Zákon č. 273/2008 Sb. *o Policii České republiky* [online]. 2008 [cit. 2011-03-13]. Dostupný z WWW: <http://www.sbcr.cz/cgi-bin/khm.cgi?typ=1&page=khm:SSBCA8/SBCA8091.HTM;ca273_2008_00>

sledované v předmětné práci, jsou Obvodní nebo Místní oddělení Policie ČR. Jedná se o nejnižší organizační články pořádkové služby Policie ČR.

Pořádková služba Policie ČR

Policie ČR je jednotným ozbrojeným bezpečnostním sborem s celostátní působností. Mezi znaky, které charakterizují policejní sbor, náleží předně skutečnost, že jejím hlavním úkolem je chránit veřejný pořádek a bezpečnost. Jádro činnosti policie spočívá ve výkonu dozoru (konkrétně pořádkového dozoru) a v zásahové činnosti (realizace bezprostředních zásahů). Tuto činnost vykonávají zejména příslušníci pořádkové policie. Příslušníci policie jsou při výkonu své činnosti vybaveni donucovacími prostředky, včetně zbraní. Mohou je používat za podmínek stanovených zákony, které jim toto oprávnění dávají obvykle v širším rozsahu, než je tomu v případě okolností vylučujících protiprávnost (krajní nouze a nutná obrana²⁵). Policie ČR působí na území České republiky, nestanoví-li zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky nebo jiný právní předpis jinak²⁶.

1.3 Odezva - systém provádění záchranných a likvidačních prací v České republice

Odezva se provádí při vzniku nouzových situací například:

Narušení finančního a devizového hospodářství státu velkého rozsahu.

Jevy v hospodaření státu patří do sféry státního rozpočtu a způsobují ztráty, škody a újmy ve sférách jako jsou:

- makroekonomická nerovnováha,
- nestabilita financování veřejného sektoru,
- neudržitelnost narůstající dluhové zátěže.

Tyto jevy bývají zapříčiněny dlouhodobými deficity veřejného rozpočtu, nesouladem ve financování potřeb státu, nekvalifikovanými politickými zásahy do ekonomické sféry a legislativy a nedostatečnou transparentností rozpočtové a dluhové správy. Opatření odezvy řídí na základě platné legislativy vláda České republiky využitím státních

²⁵ Česko. Zákon č. 40/2009 Sb., *trestní zákoník* [online]. 2009 [cit. 2011-03-13]. Dostupný z WWW: <http://www.sbcr.cz/cgi-bin/khm.cgi?typ=1&page=khm:SSBCA9/SBCA9011.HTM;ca040_2009_00>

²⁶ Česko. Zákon č. 273/2008 Sb. *o Policii České republiky* [online]. 2008 [cit. 2011-03-13]. Dostupný z WWW: <http://www.sbcr.cz/cgi-bin/khm.cgi?typ=1&page=khm:SSBCA8/SBCA8091.HTM;ca273_2008_00>

rezerv, regulací výdajů ze státního rozpočtu, přehodnocením priorit a dále změnou daní a rozpočtovou reformou²⁷.

Další oblastí jsou biologické nouzové situace. Jedná se o defekty v životním prostředí, jako jsou hromadné nákazy polních kultur (epifytie) nebo hromadné nákazy zvířat (epizootie).

Epifytie

Epifytie mohou vzniknout vlivem klimatických faktorů, rozšířením původců chorob a živočišných škůdců, únikem či zatopením skladů chemických přípravků na ochranu rostlin. Rozšíření chorob je závislé na druhu polních kultur, vlastnostech chorob, klimatických podmínkách, včasnosti diagnostiky, úrovni ošetření, rozloze a v neposlední řadě také vývoji počasí. Ochranu zemědělských plodin a lesních kultur před hromadnými nákazami zabezpečují orgány Státní rostlinolékařské správy, podnikající právnické a fyzické osoby mající povolení k provádění činností k likvidaci nákaz.

Epizootie,

Epizootie tj. hromadné nákazy zvířat mohou vzniknout dovozem veterinárního zboží z jiných zemí, nekontrolovaným přemístěním zvířat, volně žijící zvěři a pasivním přenosem např. lidským činitelem, dopravními prostředky, krmivy, turistikou atd. Ochranou zvířat před hromadnými nákazami zabezpečují orgány Státní veterinární správy. Preventivní opatření proti rozšíření nebezpečné nákazy realizují chovatelé²⁸.

Epidemie a pandemie

Epidemie a pandemie tj. takový výskyt infekčních onemocnění, při kterém se v určité lokalitě a v přibližně stejném čase zvýší nemocnost tímto onemocněním nad hranici obvyklou v daném místě a období. Ochranu před epidemiemi zajišťuje a řídí Hygienická služba a to včetně monitorování a varování. Epidemiologická opatření jsou stanovena zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví²⁹.

Narušení územní celistvosti

Při krizových stavech ohrožení státu a válečného stavu je hlavním činitelem v této oblasti Armáda České republiky. Armádu tvoří ozbrojené sbory zřízené státem, které fungují podle jím stanovených pravidel za účelem vedení války nebo pro její zabránění. Činnost Armády ČR vychází ze zákona č. 222/1999 Sb. Armáda ČR rovněž

²⁷ PROCHÁZKOVÁ, D., ŠESTÁK, B., POLÍVKA, L.: *Odezva a obnova*. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s. 30-32. ISBN 978-80-7251-279-9

²⁸ PROCHÁZKOVÁ, D., ŠESTÁK, B., POLÍVKA, L.: *Odezva a obnova*. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s. 27. ISBN 978-80-7251-279-9

²⁹ PROCHÁZKOVÁ, D., ŠESTÁK, B., POLÍVKA, L.: *Odezva a obnova*. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s. 26-27. ISBN 978-80-7251-279-9

plní úkoly České republiky, které vyplývají ze smlouvy s NATO. Nasazení vojenských útvarů a vojenských zařízení při záchranných akcích podléhá velení příslušného velitele nebo náčelníka. Armáda ČR může být použita ve prospěch Integrovaného záchranného systému nebo jen v prospěch Policie ČR. Činnost nasazených vojenských útvarů a vojenských zařízení řídí vojenský krizový štáb, který zřizuje náčelník Generálního štábu po rozhodnutí vlády o použití armády k záchranným akcím.

Pro zvládnutí ostatních nouzových situací v České republice, jako jsou živelné a technologické pohromy, pohromy způsobené narušením rovnováhy v lidské populaci, životním prostředí, lidské společnosti a kritické infrastruktury, je vytvořen Integrovaný záchranný systém. Integrovaný záchranný systém není samostatná organizační složka státu, tj. nemá statut právnické osoby, představuje systém spolupráce. Integrovaný záchranný systém představuje koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádnou událost a při provádění záchranných a likvidačních prací. To znamená, že Integrovaný záchranný systém je systém určený pro koordinaci záchranných a likvidačních prací při odezvě na mimořádnou událost. Je jím uplatňováno ústavní právo občana na pomoc při ohrožení zdraví nebo života³⁰. Pro fungování jsou určeny základní složky, principy a aspekty. Cílem složek Integrovaného záchranného systému při provádění záchranných a likvidačních prací je zajistit zvládnutí pohromy za přijatelných nákladů a přiměřených ztrát, to znamená realizovat optimální scénář odezvy. Filozofie zásahu dané výkonné složky vychází z požadavku, že k zásahu musí být použity jen ty výkonné složky, prostředky a pomůcky, které jsou adekvátní. Protože Česká republika je parlamentní demokracie, tak úkoly při odezvě má především veřejná správa, organizace a občané s tím, že bezpečnostní složky a jejich provázané systémy, do kterých patří Integrovaný záchranný systém, jsou jejich odbornými a efektivními nástroji pro kvalitní zajištění fyzicky a odborně náročných specifických prací.

Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém vymezuje zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů. Integrovaný záchranný systém vznikl jako potřeba každodenní spolupráce hasičů, zdravotníků, policie a dalších složek při řešení mimořádných událostí. Vždy, když bylo nutné spolupracovat při řešení větší události, byl zájem spolupracovat a využívat to, s kým se spolupracuje, pro dosažení rychlé a účinné záchrany nebo likvidace mimořádné události. Spolupráce na místě zásahu v nějaké formě existovala vždy. Avšak odlišná

³⁰ PROCHÁZKOVÁ, D., ŠESTÁK, B., POLÍVKA, L.: *Odezva a obnova*. Praha, Policejní akademie ČR, 2008, s. 62. ISBN 978-80-7251-279-9

pracovní náplň i pravomoci jednotlivých složek zakládaly a zakládají nutnost určité koordinace postupů. Integrovaný záchranný systém je efektivní systém vazeb, pravidel spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací a přípravě na mimořádné události. Předmětná koordinace se realizuje víceúrovňově:

- na místě zásahu, koordinuje záchranné a likvidační práce velitel zásahu,
- na úrovni operačních středisek a informačních středisek Integrovaného záchranného systému,
- na příslušné úrovni veřejné správy - starosta obce s rozšířenou působností, nebo z vyšší úrovně hejtman kraje³¹.

Složky Integrovaného záchranného systému

Složky integrovaného záchranného systému jsou výkonné prvky pro provádění záchranných a likvidačních prací a pro plnění úkolů při ochraně obyvatel. V závislosti na prioritách působení při záchranných a likvidačních pracích rozlišujeme:

Základní složky Integrovaného záchranného systému zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události. Za tímto účelem rozmísťují své síly a prostředky po celém území České republiky. Tvoří je:

- Hasičský záchranný sbor České republiky
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí
- Policie České republiky
- zdravotnická záchranná služba

Hasičský záchranný sbor České republiky je zřízen zákonem č. 238/2000 Sb. ve znění pozdějších změn a doplnění; jednotky požární ochrany jsou zřízeny zákonem č. 133/1985 Sb. ve znění pozdějších změn a doplnění; Policie České republiky je zřízena zákonem č. 273/2008 Sb. a zdravotnická záchranná služba je zřízena jen vyhláškou č. 434/1992 Sb. Zde bych rád upozornil na legislativní problém zdravotnické záchranné služby, neboť postavení složek není rovnocenné. Generální ředitel Hasičského záchranného systému ČR a policejní prezident Policie ČR nemají rovnocenného partnera ze strany zdravotní záchranné služby. V České republice příslušná právnická osoba neexistuje a nenahrazuje ji ani oficiální partner s formálně delegovanými kompetencemi. První tři složky mají jasně danou organizační strukturu

³¹ SOUČEK, Vladimír a kol. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek krizové řízení*. Praha: MV ČR, 2005, s. 52-53

s vertikálním řízením, jejich existence a pravidla fungování jsou určena zákonem. Zdravotnická záchranná služba má nečitelnou organizační strukturu. Ve stávajících zdravotnických zákonech její existence není vůbec zmíněna. Základní právní normou ve zdravotnictví je stále zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů³².

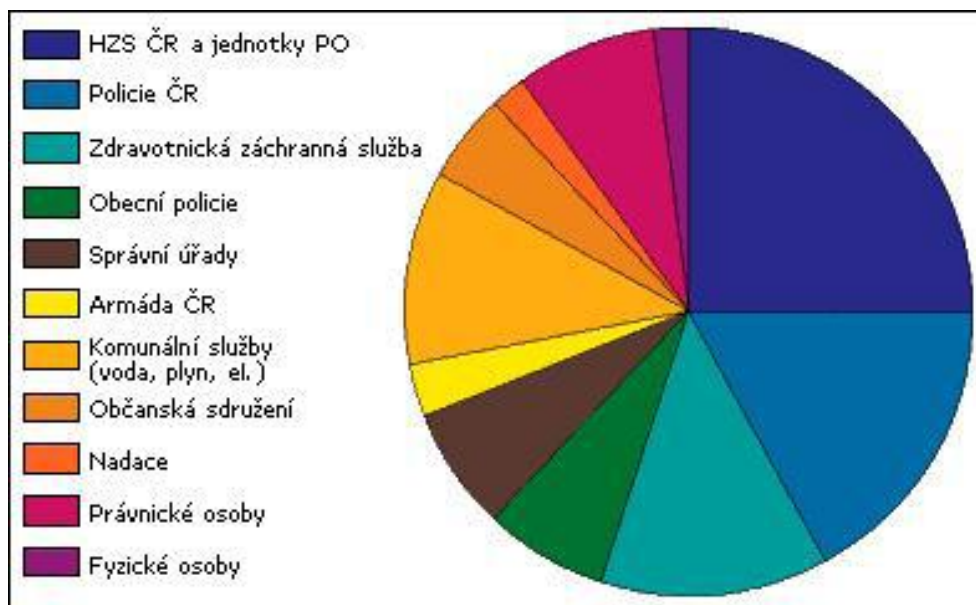
Ostatní složky Integrovaného záchranného systému tvoří jakousi nadstavbu nad základní úroveň poskytování pomoci v nouzi. Tam, kde základní složky při záchranných a likvidačních pracích nestačí, a to jak z důvodů nedostatku personálu, tak i z důvodů odborných nebo materiálových, případně v oblasti nouze, která nepředstavuje bezprostřední ohrožení životů a zdraví, případně majetku, nastupují složky zahrnuté do sledované kategorie. Jejich využití je vázáno na dohody o plánované pomoci na vyžádání, které začínají fungovat podle potřeb konkrétní situace. V době krizových stavů se stávají ostatními složkami také odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic pro poskytování specializované péče obyvatelstvu. Mezi ostatní složky Integrovaného záchranného systému patří:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil
- Obecní policie
- orgány ochrany veřejného zdraví
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby
- zařízení civilní ochrany
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím

Výše uvedené rozdělení složek má podstatu ve fungování systému pomoci v nouzi³³. Názorně je zobrazené na obrázku 1.

³² SOUČEK, Vladimír a kol. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek krizové řízení*. Praha: MV ČR, 2005, s. 52-53

³³ SOUČEK, Vladimír a kol. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek krizové řízení*. Praha: MV ČR, 2005, s. 52-53

Obr.1. Grafické znázornění zapojení subjektů v ČR do činnosti³⁴

Hasičský záchranný sbor

Hasičský záchranný sbor České republiky je upraven zákonem číslo 238/2000 Sb. ve znění pozdějších změn a doplnění. Tento zákon upravuje zřízení Hasičského záchranného sboru ČR, jeho základní poslání což je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek, dále pak upravuje organizaci a členění HZS, řízení, oprávnění a jejich úkoly. Upravuje také spolupráci s ostatními složkami IZS správními úřady a jinými státními orgány, orgány samosprávy, právníckými a fyzickými osobami, se kterými je oprávněn uzavírat jménem České republiky dohody upravující konkrétní spolupráci při předcházení a řešení mimořádných událostí. Hasičský záchranný sbor ČR je hlavním koordinátorem a páteří integrovaného záchranného systému³⁵.

Jednotky požární ochrany

Jednotky požární ochrany upravuje zákon číslo 133/1985 Sb. ve znění pozdějších změn a doplnění. Předmětný zákon upravuje mimo jiné druhy jednotek požární ochrany a jejich úkoly, povinnosti a spolupráci s ostatními složkami. Jednotkami požární ochrany jsou:

- jednotka hasičského záchranného sboru kraje, která je složena z příslušníků hasičského záchranného sboru určených k výkonu služby na stanicích hasičského záchranného sboru kraje

³⁴ Záchranný kruh [online]. 2009 [cit. 2011-03-13]. Dostupný z WWW: <http://www.zachranny-kruh.cz/tisnova_volani/izs_integrovaný_zachranny_system.html>

³⁵ Česko. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů [online]. 2000 [cit. 2011-03-13]. Dostupný z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2000/sb073-00.pdf>>

- jednotka hasičského záchranného sboru podniku, která je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří vykonávají činnost v této jednotce jako své zaměstnání
- jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, která je složena z fyzických osob, které nevykonávají činnost v této jednotce požární ochrany jako své zaměstnání
- jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku, která je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří nevykonávají činnost v této jednotce požární ochrany jako své zaměstnání

Činnost v jednotce sboru dobrovolných hasičů obce při hašení požáru, provádění záchranných prací při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech se považuje za výkon občanské povinnosti³⁶.

Policie České republiky

Policii ČR upravuje zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, kde je uvedeno působení policie v rámci Integrovaného záchranného systému, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a při přípravě na ně. Plněním úkolů k řešení mimořádných událostí a krizových situací se rozumí i příprava policie na ně. Policista nebo útvar policie se podílejí na provádění záchranných a likvidačních prací včetně letecké podpory Integrovaného záchranného systému a letecké podpory v krizových situacích, jsou-li k tomu vycvičeni a vybaveni, je-li to nezbytné pro záchranu života, zdraví nebo majetku a jsou-li k tomu určeni policejním prezidentem³⁷.

Zdravotní záchranná služba

Zdravotní záchrannou službu zřizuje vyhláška č. 434/1992 Sb. Zdravotní záchranná služba zajišťuje svou organizační strukturou, především pak svými výjezdovými skupinami odbornou předlékařskou péči. Tímto se rozumí zdravotní péče o osoby s náhle a neočekávaně vzniklým závažným postižením zdraví, popř. přímým ohrožením života, vykonávaná na základě tísňové výzvy za běžných i mimořádných podmínek. Příslušná péče zahrnuje příjem a vyhodnocení tísňové výzvy, operační řízení události, vyšetření nemocného specializovaně způsobilým lékařem nebo zdravotnickým pracovníkem – záchranářem. Součástí péče jsou rovněž postupy třídění a následného ošetření pacientů při hromadném postižení zdraví v důsledku mimořádné události, úkoly vedoucího zdravotnické složky v místě události a výkony zdravotnického operačního

³⁶ PROCHÁZKOVÁ, D.: *Řízení bezpečnosti - základní údaje*. Praha, Policejní akademie ČR, 2007, s. 166 ISBN 978-80-7251-260-7

³⁷ Česko. Zákon č. 273/2008 Sb. *o Policii České republiky* [online]. 2008 [cit. 2011-03-13]. Dostupný z WWW: :<http://www.sbcr.cz/cgi-bin/khm.cgi?typ=1&page=khm:SSBCA8/SBCA8091.HTM;ca273_2008_00>

střediska při poskytování vzdálené podpory volajícím a svědkům události s cílem zlepšit stav nemocného, nebo zmírnit jeho utrpení. Pro výkon uvedených činností tak zabezpečuje ZZS personální, teoretickou, materiální i organizačně – strategickou připravenost kraje na zvládnutí likvidace zdravotnických následků mimořádné události v přednemocniční fázi, tj. během záchranných a likvidačních prací plní úkoly základní složky Integrovaného záchranného systému³⁸.

1.4. Policie České republiky

Policii České republiky tvoří dále uvedené útvary:

- Policejní prezidium v čele s policejním prezidentem (řídí činnost policie při plnění svých úkolů)
- útvary s celostátní působností (jsou zřizovány na návrh policejního prezidenta ministrem vnitra), např. Útvar pro odhalování organizovaného zločinu, Národní protidrogová centrála, Útvar speciálních činností, Útvar zvláštních činností, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Útvar pro odhalování korupce a závažné hospodářské trestné činnosti, Kriminologický ústav v Praze, Útvary ochranné služby, Útvar rychlého nasazení, Útvary letecké služby
- krajská ředitelství policie
- útvary policie zřízené v rámci krajského ředitelství např. Obvodní ředitelství policie Praha I. až Praha IV., Městské ředitelství policie se sídlem v Brně, Ostravě a Plzni³⁹

V rámci policie ČR působí služby Policie ČR, které jsou již zmiňovány v popisu pořádkové služby Policie ČR. Policie je v podřízenosti ministerstvu vnitra jako ústřednímu orgánu státní správy. Ministerstvo vnitra vytváří podmínky pro činnost policie, ale nelze z toho vyvodit, že by policii přímo řídilo při plnění jejich úkolů. Ministr vnitra plně odpovídá vládě za činnost policie jako celku. Ministr je přímý nadřízený policejního prezidenta, kterého jmenuje a odvolává z funkce.

Postavení Policie ČR v Integrovaném záchranném systému

Policie ČR je jednou ze základních složek Integrovaného záchranného systému. V § 20 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR se upravuje působení Policie ČR v rámci

³⁸ Česko. Vyhláška ministerstva zdravotnictví České republiky č. 434/1992Sb., o zdravotnické záchranné službě [online]. 1992 částka 86, s. 2466 [cit. 2011-03-13]. Dostupný z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1992/sb086-92.pdf>>

³⁹ Česko. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky [online]. 2008 [cit. 2011-03-13]. Dostupný z WWW: <http://www.sbcr.cz/cgi-bin/khm.cgi?typ=1&page=khm:SSBCA8/SBCA8091.HTM;ca273_2008_00>

Integrovaného záchranného systému, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a při přípravě na ně. Policie ČR vykonává v místě záchranných a likvidačních prací úkoly podle zákona o Polici ČR⁴⁰. Policista nebo útvar policie se podílejí na provádění záchranných a likvidačních prací včetně letecké podpory Integrovaného záchranného systému a letecké podpory v krizových situacích za podmínek:

- jsou-li k tomu vycvičení a vybaveni,
- je-li to nezbytné pro záchranu života, zdraví nebo majetku,
- jsou-li k tomu určeni policejním prezidentem

Za připravenost Policie ČR na mimořádné události a krizové situace odpovídají dle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, v platném znění, a ve smyslu dalších interních aktů, vedoucí funkcionáři Policie ČR. K tomuto účelu zřizují v rámci své pravomoci a odpovědnosti odborná pracoviště. Předmětnými pracovišti jsou obecně oddělení krizového řízení. Například v rámci krajských ředitelství policie to jsou oddělení krizového řízení, organizačně začleněné do struktury kanceláře ředitele jednotlivých krajských ředitelství.

Katalogový soubor typových činností složek Integrovaného záchranného systému

V rámci krizového plánování jsou k řešení mimořádných situací zpracovány typové činnosti k jednotlivým krizovým opatřením. Rozsah a zpracování typových činností vychází z analýzy rizik, z konkrétní potřeby subjektů při zabezpečování své připravenosti a z dohodnuté spolupráce. Další nezbytností je zajištění po personální a materiální stránce. Dále je zde uplatňována zásada odstupňovaného užívání možných opatření a postupů řešení a ty navazují na rozsah ohrožení. Uvedené typové činnosti jsou na základě zkušeností z policejní praxe sestaveny tak, aby zabránily možným excesům⁴¹.

V současné době je vydán katalog typových činností, který obsahuje deset typových činností:

- katalogový soubor typové činnosti složek integrovaného záchranného systému při společném zásahu v případě uskutečněné a ověřené použití radiologické zbraně
- katalogový soubor typové činnosti složek integrovaného záchranného systému při společném zásahu v případě demonstrování úmyslu sebevraždy

⁴⁰ Česko. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky [online]. 2008 [cit. 2011-03-13]. Dostupný z WWW: :<http://www.sbcr.cz/cgi-bin/khm.cgi?typ=1&page=khm:SSBCA8/SBCA8091.HTM;ca273_2008_00>

⁴¹ SOUČEK, Vladimír a kol. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek krizové řízení*. Praha: MV ČR, 2005, s. 62-64

- katalogový soubor typové činnosti složek integrovaného záchranného systému při společném zásahu v případě oznámení o uložení nebo nález výbušniny nebo nástražného výbušného systému
- katalogový soubor typové činnosti složek integrovaného záchranného systému při společném zásahu v případě letecké nehody
- katalogový soubor typové činnosti složek integrovaného záchranného systému při společném zásahu v případě nález předmětu s podezřením na přítomnost B-agens nebo toxinů
- katalogový soubor typové činnosti složek integrovaného záchranného systému při společném zásahu v podmínkách rozsáhlých policejních opatření pro udržení veřejného pořádku při technopárty
- katalogový soubor typové činnosti složek integrovaného záchranného systému při společném zásahu v případě záchrany pohřešovaných osob, pátrací akce v terénu,
- katalogový soubor typové činnosti složek integrovaného záchranného systému při společném zásahu u dopravní nehody
- katalogový soubor typové činnosti složek integrovaného záchranného systému při společném zásahu u mimořádné události s velkým počtem raněných a obětí
- katalogový soubor typové činnosti složek integrovaného záchranného systému při nebezpečné poruše plynulosti provozu na dálnici⁴²

Katalogový soubor typových činností a jeho součásti

Součástí typových činností pro složky IZS jsou Listy, ve kterých jsou uváděny postupy pro jednotlivé složky IZS. Předmětné listy upřesňují činnost a pravomoc při provádění záchranných a likvidačních prací na místě mimořádné události. Pro jednotlivé druhy mimořádných událostí jsou zpravidla vydávány dále uvedené listy:

- titulní list
- obsah katalogového souboru typové činnosti
- změnový list
- charakter a druh mimořádné události
- schéma vazeb řízení a podpory
- algoritmus provádění zásahu
- členění místa společného zásahu

⁴² SOUČEK, Vladimír a kol. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek krizové řízení*. Praha: MV ČR, 2005, s. 62-64

- přehled právních předpisů, vnitřních předpisů, smluv a odborné literatury
- postup velitele zásahu,
- pomůcky pro velitele zásahu
- úkoly operačních středisek
- úkoly a činnosti sil a prostředků jednotek požární ochrany
- úkoly a činnosti sil a prostředků Policie České republiky
- úkoly a činnosti sil zdravotnické záchranné služby
- úkoly a činnosti sil a prostředků ostatních složek IZS jsou-li na tento druh mimořádné situace přizváni

Typovou činnost vydává Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky. Na jednotlivých listech, kde jsou stanoveny úkoly Policie ČR a úkoly zdravotního záchranného systému spolupracují zástupci předmětných subjektů s generálním ředitelstvím HZS.

Využití katalogu typových činností a jeho listů

Význam katalogu typových činností je dán tím, že jsou přesně stanoveny úkoly pro základní složky IZS a tudíž je eliminováno riziko nežádoucích jevů během záchranných a likvidačních prací. Činnost IZS vychází ze zákonných ustanovení, které jsou také uvedeny u jednotlivých typových činností⁴³.

1.5 Legislativa ČR

Na zajištění bezpečného státu se podílí celá legislativa ČR. Základní principy jsou dány ústavou ČR, na kterou navazují ústavní zákony, zvláštní zákony a další legislativa.

Základní legislativní akty

- Zákon č.1/1993 Sb. – Ústava České republiky
- Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. – o vyhlášení Listiny lidských práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
- Zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky
- Zákon č. 300/2000 Sb., změna Ústavy a ústavního zákona č. 110/1998 Sb.

Legislativa k státoprávnímu uspořádání

- Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

⁴³ SOUČEK, Vladimír a kol. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek krizové řízení*. Praha: MV ČR, 2005, s. 62-64

- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení).
- Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze
- Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- Vyhláška Ministerstva vnitra č.512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků

Krizové legislativní akty

- Zákon 110/1998 Sb.
- Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů (definuje integrovaný záchranný systém, mimořádné události, záchranné a likvidační práce, ochranu obyvatelstva, zařízení civilní ochrany, věcnou a osobní pomoc, specifikuje použití a složky systému, postavení a úkoly ústředních a územních orgánů, organizaci záchranných a likvidačních prací, výjimky, sankce, náhrady, finanční zabezpečení a ostatní kategorie integrovaného záchranného systému),
- Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, (uvádí základní pojmy krizových opatření, vyjmenovává krizové orgány jednotlivých stupňů, popisuje jejich povinnosti a práva za krizových stavů, dále práva fyzických a právnických osob atd.),
- Zákon č. 222/1999 Sb.
- zákon č. 241/200 Sb., o hospodářských opatření pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů (zabývá se vymezením základních pojmů k hospodářským opatřením pro krizové stavy, působností orgánů v systému těchto patření, charakterizuje tento systém v rovině nouzového hospodářství a hospodářské mobilizace, zmiňuje možnost regulačního opatření, úkoly kontroly, sankce a další...

Legislativa krizového managementu

- Nařízení vlády č.462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č.240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)
- Nařízení vlády č.36/2003 Sb., kterým se mění nařízení vlády č.462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č.240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

- Vyhláška Ministerstva vnitra č.328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému
- Vyhláška Ministerstva vnitra č.380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva
- Zákon č. 347/2005 Sb., kterým se mění zákon č.12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou a o změně zákona č.363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o státní pomoci při obnově území)
- Usnesení vlády České republiky č. 417 ze dne 22. dubna 2002 - Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015
- Směrnice Ministerstva vnitra č. 4 čj. PO-365/IZS-2004 , kterou se stanoví jednotná pravidla organizačního uspořádání krizového štábu kraje a obce, jeho uvedení do pohotovosti, vedení dokumentace a některé další podrobnosti
- Nařízení vlády č. 432/2010 Sb., o kritériích pro určení prvku kritické infrastruktury

Legislativa základních složek Integrovaného záchranného systému

- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
- Zákon č. 238/2000 Sb., o hasičských záchranných sborech
- Zákon č. 237/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně (úplné znění zákona v č. 67/2001 Sb.).
- Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 434/1992 Sb., o zdravotnické záchranné službě
- Nařízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o požární ochraně

Legislativa záchranných a likvidačních prací

- Nařízení vlády č.463/2000Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníky osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva
- Zákon č.198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě)
- Zákon č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou a o změně zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví

a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů

- Vyhláška Ministerstva financí č.186/2002 Sb., kterou se stanoví náležitosti přehledu o předběžném odhadu nákladu na obnovu majetku sloužícího k zabezpečení základních funkcí v území postiženém živelní nebo jinou pohromou a vzor pověření osoby pověřené krajem zjišťováním údajů nutných pro zpracování tohoto přehledu

2 Data o činnosti Policie ČR na místě záchranných a likvidačních prací

Kapitola obsahuje jak obecná data o činnosti Policie ČR jako složky IZS při společném zásahu dle vybraných souborů katalogu typových činností, tak data specifická, na jejichž základě bude řešen úkol, který má předmětná bakalářská práce určen jako cíl.

2.1 Seznam úkolů Policie ČR na místě zásahu

Činnost Policie ČR dělíme na základní a specifickou. Obě uvedené činnosti dále charakterizujeme.

Základní úkoly Policie ČR jsou:

- ochrana celospolečenských zájmů a hodnot, zejména zákonnosti, státu, ústavních základů a institucí, zabezpečení výkonu funkce všech orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní,
- ochrana fyzických osob, jejich životů, zdraví, lidské důstojnosti, ochrana právnických osob,
- ochrana majetku a to bez rozdílů vlastníků⁴⁴.

Specifické úkoly Policie ČR jsou:

- poskytnout první pomoc, dle potřeby se účastnit procesu třídění raněných,
- uzavřít prostor a tento prostor fyzicky hlídat z důvodu vstupu nepovolaných osob,
- zajistit bezpečnost zakročujícím složkám IZS,
- v případě nutnosti se spolupodílet na varování obyvatelstva,
- zabezpečit realizaci režimových opatření na vstupech a výstupech z uzavřeného prostoru, včetně evidence nezraněných osob opouštějících vyznačený prostor,
- regulace dopravy a objízdných tras,
- vést evidenci ošetřených nebo zraněných osob ve spolupráci s velitelem zásahu nebo vedoucím lékařem,
- zúčastnit se identifikace osob a obětí,
- zajistit bezpečnost a pořádek na shromaždišti raněných,
- zajistit ochranu majetku evakuovaných osob,

⁴⁴ SOUČEK, Vladimír a kol. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek krizové řízení*. Praha: MV ČR, 2005, s. 43

- pořizovat obrazovou či jinou dokumentaci,
- předávat potřebné informace o situaci,
- zabezpečit nasazení vrtulníku Policie ČR letecké služby,
- zabezpečit spojení mezi velitelem zásahu a orgány činnými v trestním řízení,
- plnit úkoly dané velitelem zásahu⁴⁵.

Další úkoly Policie ČR nastávají při vyšetřování příčiny jevů, které patří do jevů specificky sledovaných policií a při vyšetřování příčin určitých mimořádných událostí, neboť v řadě případů je třeba zjistit příčiny a prokázání míry zavinění konkrétních osob nebo zjištění a usvědčení pachatele, jedná-li se o podezření ze spáchání trestného činu. Prvotní úkoly na místě činu provádí policejní orgán, který je odpovědný za provedení prvotních a neodkladných úkonů na místě činu, většinou dle místní příslušnosti. Další dokumentaci události přebírá zpravidla výjezdová skupina služby kriminální policie a vyšetřování dle místní či věcné působnosti. Podle typu mimořádné události jsou předmětné úkony prováděny ve spolupráci s dalšími subjekty (např. HZS při vyšetřování příčiny požárů, orgány drážní inspekce při železniční nehodě, letecké inspekce při pádu letadla atd.).

2.2 Data pro hodnocení vybraných úseků činnosti Policie ČR

Činnost policie na místě mimořádné události se od běžné činnosti policie nijak nemění, neboť obsah činností vychází ze zákonem daných práv a povinností⁴⁶. Změna spočívá v rozsahu nasazení sil a prostředků. Složitost přípravy policie na zabezpečení mimořádných událostí je třeba spatřovat v potřebě správného odhadu míry případného ohrožení zákonnosti a ve správném zhodnocení společenských a politických postojů. Příslušný vedoucí funkcionář policie musí analyzovat stav bezpečnostní situace, v případě využívat mimořádná opatření ve své pravomoci, požadovat spolupráci a při možnosti vzniku krizové situace navrhnout vyhlášení krizových stavů.

2.2.1 Sledované činnosti

V dalších odstavcích budou probrány vybrané činnosti při uložení nebo nálezu výbušniny či výbušného systému, záchraně pohřešovaných osob, společném zásahu při

⁴⁵ Intranet [online]. 2009 [cit. 2011-03-14]. Dostupný z WWW:

<http://ppportal.pcr.cz/skr/hp/typ_cinnosti.htm>

⁴⁶ Česko. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky [online]. 2008 [cit. 2011-03-13]. Dostupný

z WWW: <[http://www.sbcr.cz/cgi-](http://www.sbcr.cz/cgi-bin/khm.cgi?typ=1&page=khm:SSBCA8/SBCA8091.HTM;ca273_2008_00)

[bin/khm.cgi?typ=1&page=khm:SSBCA8/SBCA8091.HTM;ca273_2008_00](http://www.sbcr.cz/cgi-bin/khm.cgi?typ=1&page=khm:SSBCA8/SBCA8091.HTM;ca273_2008_00)>

dopravní nehodě, mimořádné události s velkým počtem zraněných a obětí, demonstrování úmyslu sebevraždy.

2.2.1.1 Oznámení o uložení nebo nálezů výbušniny nebo výbušného systému

Činnost Policie ČR při této mimořádné události lze rozdělit na zásah při zneškodňování výbušného systému či munice, nebo na zásah, kdy převažuje činnost zaměřená na úkoly ochrany obyvatelstva, evakuaci a záchranu osob. Velitelem zásahu je příslušník Policie ČR.

Úkoly Policie ČR na místě zásahu

A/ Opatření Policie ČR k nalezení a zneškodnění zdrojů výbuchu

- bezpečnostní pyrotechnická prohlídka místa zásahu, zajištění a manipulaci provádí zpravidla pyrotechnik, pokud v průběhu prohlídky je nalezen podezřelý předmět nebo nástražný výbušný systém, přeruší se další prohlídka a stanoví se bezpečnostní opatření s povoláním na místo zásahu pyrotechnické výjezdové skupiny Pyrotechnického odboru Policejního prezidia k zneškodnění nálezů,
- povolání dalších osob, jejichž přítomnost je nezbytná k úspěšnému dokončení zásahu,
- zajištění a zaznamenání operativních informací,
- dokumentace místa zásahu,
- zabezpečení kontroly na přítomnost chemického, biologického, radiologického nebo jaderného materiálu s cílem vyloučení těchto látek,
- uzavření komunikace, která je určena pro odvoz zdroje výbuchu.

B/ Opatření Policie ČR k zajištění bezpečnosti osob

- velitel zásahu vymezení nebezpečnou zónu a rozhodne o režimových opatřeních z důvodu zajištění bezpečnosti ostatních složek IZS, uzávěru provedou příslušníci Policie ČR,
- velitel zásahu vymezení hranici vnější zóny a rozhodne o režimových opatřeních, uzávěru provádí příslušníci Policie ČR,
- velitel zásahu v případě potřeby nařídí evakuaci z nebezpečné zóny, evakuaci provede Policie ČR.

C/ Opatření Policie ČR při regulaci dopravy v okolí vnější zóny

- regulace pohybu vozidel mimo vnější zónu,
- zabezpečení volného příjezdu zasahujících vozidel,
- uzavření komunikace na trase určené pro odvoz zdroje výbuchu,

- odklánění dopravy na vhodných místech,
- plnění úkolů na úseku dopravního zpravodajství.

Tyto úkoly plní policisté na příkaz velitele opatření a ve spolupráci s operačním střediskem Policie ČR.

D/ Další možné úkoly Policie ČR na místě zásahu

- záchrana osob,
- poskytnutí bezpečnostní a technické podpory ostatním složkám IZS,
- provádění šetření ve vnější zóně,
- asistence u evakuace nebezpečných látek z nebezpečné zóny,
- zajištění veřejného pořádku,
- evidence osob, které nemohly být evakuovány,
- zajištění informovanosti ohrožených osob o možných rizicích a postupu při evakuaci⁴⁷.

2.2.1.2. Záchrana pohřešovaných osob – pátrací akce v terénu

Velitelem zásahu je zpravidla příslušník Policie ČR. Do příjezdu Policie ČR řídí činnost složek IZS při pátrací akci v terénu velitel nebo vedoucí té složky IZS, která se na místo dostavila jako právní.

A/ Postup Policie ČR při přijetí oznámení o pohřešované osobě

- přijmout oznámení o pohřešované osobě a zahájit pátrání je povinen každý útvar Policie ČR. V návaznosti na toto oznámení sepíše policejní inspektor s oznamovatelem protokol o podání vysvětlení a oznámení o pohřešované osobě s popisem osoby a zajistí fotografie pohřešované osoby, případně zajistí souhlas se sdělením informací ve sdělovacích prostředcích,
- pátrání po pohřešované osobě vyhlašuje Policie ČR, Krajské ředitelství policie, Územní odbor, Služba kriminální policie a vyšetřování.

B/ Úkoly Policie ČR při záchranných pracích

- získání veškerých možných informací o pohřešované osobě (popis jejího oblečení, zjištění jejího současného psychického stavu, celkového zdravotního stavu, užívání medikamentů, inklinování k určité skupině či místu atd.), důsledně prověřit, zda nebyla osoba hospitalizována v nemocničním zařízení, nebo zda se nestala účastníkem dopravní nehody,
- získávat relevantní informace o možném místě pohybu pohřešované osoby,

⁴⁷ Katalogový soubor typové činnosti STČ – 03/IZS, Čj.: PO-189-5/IZS-2006

- stanovit prostor, který je třeba prohledat,
- soustředit dostatečné síly a prostředky IZS k prohledání stanoveného prostoru,
- nepřetržitě propátrávat stanovený prostor po částech s využitím rojnic, kynologů se psy, případně termovize, tak aby bylo možné prohledaný prostor stále zmenšovat,
- při nálezů ztracené osoby poskytnout první pomoc a zabezpečit následnou lékařskou pomoc,
- zabezpečit přepravu nalezené osoby do bezpečí,
- vyrozumět rodiče nebo opatrovníky osoby o nalezení osoby

Síly a prostředky Policie ČR

- příslušníci služby pořádkové policie
- služební psovodi se služebními psy- k přednostnímu pátrání v terénu
- služební potápěči - průzkum břehů, vodní hladiny a pro pátrání pod vodou
- místně příslušné pořádkové jednotky a zásahové jednotky - pro vytvoření velkých rojnic
- vrtulník Policie ČR letecké služby - vizuální průzkum, využití speciální techniky termovize, záchrana a evakuace osob
- jezdce jízdní policie se služebními koňmi propátrávání rozsáhlých prostor⁴⁸

2.2.1.3. Společný zásah u dopravní nehody

Postup při společném zásahu složek IZS v souvislosti s dopravními nehodami:

- dopravní nehody, při kterých je nezbytné provedení záchranných a likvidačních prací a pro jejich provedení je nutná spolupráce složek IZS např. řízení dopravy, odstranění překážek silničního provozu, sjízdnost vozovky atd.,
- dopravní nehody, u kterých je důvodné podezření na spáchání trestného činu v souvislosti s provozem vozidel na komunikacích a vyšetřování probíhá současně se záchrannými a likvidačními pracemi,
- dopravní nehody, kde je prováděno šetření příčin dopravní nehody Policií ČR nebo jiným příslušným orgánem a šetření probíhá současně s prováděním záchranných a likvidačních prací.

Velitel zásahu

Velitelem zásahu je zpravidla příslušník Hasičského záchranného sboru ČR, který je velitelem přítomné jednotky požární ochrany. Pokud tato složka není na místě

⁴⁸ Katalogový soubor typové činnosti STČ – 07/IZS, Čj.: PO-374-4/IZS-2007

zásahu, je velitelem zásahu velitel té složky, které přísluší provádění převažujících záchranných a likvidačních prací.

A/ Úkoly a činnost Policie ČR při společném zásahu u dopravní nehody

Příslušníci Policie ČR - obecně

- spolupracují se základními složkami IZS při provádění záchranných a likvidačních prací a v případě potřeby poskytují první pomoc,
- regulují dopravu,
- zajišťují vhodné označení dopravní nehody,
- vytvářejí podmínky pro uvolnění komunikace pro vozidla IZS a zajišťují objízdné trasy,
- plní úkoly hlásné služby, udržují spojení s dozorčí službou a operačním střediskem,
- plní úkoly velitele zásahu.

Policisté služby dopravní policie

- dokumentují méně závažné dopravní nehody, shromažďují podklady a důkazní prostředky o zavinění dopravní nehody,
- zjišťují a oznamují příslušnému správnímu orgánu přestupky proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu na pozemních komunikacích a ostatní přestupky na úseku dopravy a přestupky na úseku silničního hospodářství a provádí nezbytná šetření ke zjištění osoby podezřelé ze spáchání přestupku,
- provádí neodkladné úkony k zajištění důkazů a stop, případně přivolají věcně a místně příslušný orgán činný v trestním řízení je-li důvodné podezření ze spáchání trestného činu,
- činí opatření k obnovení bezpečnosti a plynulosti silničního provozu (nařizují správci komunikace odstranění překážek silničního provozu, rozhodují o provedení přechodných úprav silničního provozu a objížděk s vyžadováním od správce vyznačení těchto úprav).

B/ Úkoly a činnost Policie ČR při společném zásahu u dopravní nehody se zvláště závažnými důsledky nebo s velkým stupněm nebezpečí

- plní výše uvedené úkoly,
- z pokynu velitele vyznačují nebezpečnou a vnější zónu,
- realizují režimová opatření na vstupech do/z těchto zón,
- evidují postížené osoby, pokud opouštějí místo zásahu,
- zúčastňují se identifikace zraněných nebo mrtvých osob,

- v případě povolání vrtulníku dohlíží na přistávací plochu,
- zajišťují doprovod speciální techniky na místo události s využitím výstražných zvukových a světelných zařízení,
- plní úkoly velitele a spolupracují s policejním orgánem služby kriminální policie a vyšetřování, který provádí vyšetřování za účelem objasnění příčiny a míry zavinění konkrétní osoby nebo zjištění a usvědčení pachatele jedná-li se o podezření z trestného činu.

Ostatní složky Policie ČR

- příslušníci služby kriminální policie a vyšetřování a jejich specialisté
- policisté dálničních oddělení Policie ČR
- letecká služba Policie ČR⁴⁹

2.2.1.4. Mimořádná událost s velkým počtem zraněných a obětí

Jedná se o mimořádnou událost s velkým počtem zraněných osob nebo velkým počtem obětí bez ohledu na příčinu mimořádné události. Hlavní prioritou je poskytování neodkladné přednemocniční péče a odvoz raněných. Počet raněných je zpravidla větší jak 10 osob a podmínky zásahu neumožňují zajistit okamžitou neodkladnou přednemocniční péči všem raněným současně. Pro úspěšný zásah je důležitá první půlhodina až hodina činnosti složek IZS. Uvedený zásah se řídí taktickým postupem:

- jištění záchranářů
- omezení šíření účinku mimořádné události
- stabilizace zdravotního stavu raněných + třídění raněných
- vyproštění raněných
- transport raněných

Mimořádnou událost s velkým počtem raněných je možné podle ohrožení a množství zasahujících záchranářů členit na tři druhy:

- mimořádná událost, u které zjištěné podmínky na místě zásahu dovolují, aby třídění raněných prováděl personál zdravotnické záchranné služby přímo na místě, nebo co nejbliže k místu výskytu raněných, bez zjevného ohrožení zdravotníků,
- mimořádná událost, u které je nutné raněné odnést nebo jinak transportovat do bezpečné vzdálenosti mimo dosah možných účinků mimořádné události (např.

⁴⁹ Katalogový soubor typové činnosti STČ – 08/IZS, Čj.: MV-96828-2/PO-2008

hrozící zřícení, výbuch atd.), které ohrožují záchranáře a raněné. Třídění raněných a jejich transport provádějí zpravidla hasiči, kteří raněné osoby předávají zdravotníkům,

- mimořádná událost, při které je prokázána přítomnost nebezpečných látek a záchranáři musí používat odpovídající stupeň ochrany. Teprve po omezení kontaminace a následné dekontaminace postižených osob jsou předávány zdravotníkům.

Velitel zásahu:

Velitelem zásahu je velitel jednotky HZS. Velitel zásahu zřídí zpravidla štáb velitele zásahu ve složení dle druhu mimořádné události a zasahujících složek. Zvláštní postavení ve štábu má vedoucí lékař zásahu, který řídí činnost zdravotníků a vyžaduje pomoc od velitele zásahu při nedostatečném vykrytí silami zdravotního záchranného systému.

A/ Úkoly a činnost Policie ČR jako složky IZS

Po příjezdu na místo zásahu a ohlášení sil a prostředků veliteli zásahu plní zpravidla následující úkoly:

- přijmout opatření k uzavření prostoru zásahu a regulaci dopravy,
- zabezpečit realizaci režimových opatření na vstupech a výstupech z/do vnější zóny,
- evidovat osoby postižené mimořádnou událostí, které samostatně opouštějí uzavřený prostor,
- vést ve stanoveném rozsahu evidenci ošetřených osob nebo evakuovaných osob
- zúčastnit se identifikace osob,
- organizovat prohledání velkých prostor za účelem vyhledání raněných, obětí, trosk atd.,
- v případě potřeby a možností se zúčastnit dokumentace procesu třídění raněných, doprovod každého třídícího týmu a zaznamenání polohy postižených do podrobného plánu místa zásahu,
- v případě vysokého počtu lehce a středně těžce raněných osob vyčlenit síly k poskytnutí první pomoci. Tyto síly budou úzce spolupracovat se zdravotníky, kteří jim poskytnou potřebný zdravotnický materiál. Tento postup je možné realizovat, jestliže tím nejsou ohroženy základní úkoly Policie ČR na místě zásahu,
- poskytnout výpomoc při značení stanoviště pro shromáždění a třídění raněných,

- zajistit bezpečnost a pořádek na shromaždišti raněných,
- navrhnout odsunové trasy, plochy pro parkování a otáčení vozidel,
- regulovat dopravu v místě zásahu,
- zajistit a dohlížet na přistávací plochu pro vrtulník,
- zajistit dohled nad vyznačeným prostorem pro ukládání zemřelých,
- předávat potřebné informace vedoucímu příslušníkovi Policie ČR,
- zabezpečit spojení mezi velitelem zásahu a orgány činnými v trestním řízení,
- pořizovat obrazovou nebo jinou dokumentaci pro potřeby orgánů činných v trestním řízení,
- zabezpečit nasazení vrtulníku k vzdušnému průzkumu, k přepravě osob a speciálních prostředků na místo zásahu, přepravě zraněných z místa, leteckému hašení těžko dostupných míst.

B/ Vyšetřování příčiny mimořádné události

Úkoly k záchraně lidských životů a zamezení bezprostředně hrozících nebezpečí mají přednost před vyšetřování příčin mimořádné události. Úkony k záchraně je třeba provádět tak, aby nedocházelo k ničení kriminalistických stop a k vytváření nových stop před ohledáním místa události a proto je nutné dodržovat následující zásady:

- používání ochranných rukavic (genetické a daktyloskopické stopy),
- zákaz kouření a odhazování nedopalků a jiných přinesených předmětů,
- přístupové cesty omezit na minimum a vést je místy s předpokladem nejmenšího výskytu stop,
- zadokumentovat (videozáznamem, fotograficky, svědecky atd.) stav místa události v okamžiku zahájení záchranných prací,
- u dopravních nehod věnovat zvýšenou pozornost řidiči, strojvedoucímu, pilotovy a členům posádek.

Vyšetřování se provádí za účelem objasnění příčiny mimořádné události, zjištění míry zavinění konkrétních osob, zjištění a usvědčení pachatele jedná-li se o podezření z trestného činu. Prvotní úkony spojené s vyšetřováním události provádí policejní orgán Policie ČR a v závislosti na typu mimořádné události ve spolupráci s ostatními subjekty (např. drážní inspekce, vyšetřovatel HZS, orgán dozoru nad bezpečností práce atd.⁵⁰)

⁵⁰ Katalogový soubor typové činnosti STČ – 09/IZS, Čj.:PO-898-4/IZS-2007

2.2.1.5 Demonstrování úmyslu sebevraždy

Velitelem zásahu je obvykle příslušník Policie ČR. Do příjezdu Policie ČR může řídit součinnost složek IZS velitel z řad hasičů či vedoucí lékař. Velitel zásahu může na místě zřídit štáb velitele zásahu.

Zásah lze rozdělit dle charakteru úmyslu sebevraždy na skutečnost, zda dochází k ohrožení nezúčastněných osob či nikoliv.

Úkoly a činnost Policie ČR

- zajištění uzavření místa zásahu, stanovení vnější zóny a nebezpečné zóny (je-li to nutné),
- zajištění povolání dalších osob a složek IZS, jejichž přítomnost je nezbytná,
- získání operativních informací potřebných k úspěšnému dokončení zásahu,
- zajištění činnosti dokumentační skupiny stanovené velitelem zásahu,
- plnění dalších úkolů stanovených velitelem.

Vyjednavač/psycholog případně vyjednávací tým Policie ČR

- vyjednává s osobou demonstrující úmysl sebevraždy, provádí suicidální intervenci (zákrok ve prospěch osoby se sebevražedným sklonem),
- poskytuje základní posttraumatickou péči osobám, které jí potřebují či o ni požádají.

Další složky Policie ČR

- zásahová jednotka, pyrotechnická služba či jiné složky Policie ČR potřebné k dokončení zákroku.

Řízení zásahu

Velitelem zásahu se stává velitel hlídky Policie ČR nebo služební funkcionář, který se na místo dostavil jako první. Řízení zásahu může převzít služební funkcionář s věcnou a místní působností. Při koordinaci činnosti rozhoduje dle platných předpisů, vývoje situace, dostupných informací a v souladu s výše uvedenou typovou činností.

Uzavření prostoru

Vnější zóna – bezpečná zóna, která slouží pro práci složek IZS, k zamezení vstupu či vjezdu nepovolaných osob.

Nebezpečná zóna – prostor, kde by mohlo dojít k přímému ohrožení, obě tyto zóny zajišťuje Policie ČR.

Vyjednavač/psycholog, vyjednávací tým

Hlavním úkolem je navázání kontaktu s osobou se sebevražedným úmyslem, zklidnění a stabilizace situace s cílem odvrátit osobu od dokonání sebevraždy. S vyjednavačem respektive s vyjednávacím týmem musí být konzultována veškerá činnost ostatních složek IZS zasahujících na místě.

Operativní informace

K úspěšnému vyjednávání s osobou demonstrující úmysl spáchat sebevraždu je nutné průběžně získávat informace o této osobě a dalších okolnostech. Policie ČR při tomto postupuje v rámci svých kompetencí a v souladu s platnými zákony.

Další složky Policie ČR

Podle závažnosti a charakteru situace s demonstrovaným úmyslem sebevraždy mohou být na místo zásahu přivolány další policejní složky a to zásahová jednotka, pyrotechnická služba, policejní psycholog atd.

Dokumentace o společných záchranných a likvidačních pracích

Složky zpracovávají vlastní dokumentaci o záchranných a likvidačních pracích, které prováděly v prvním nebo druhém stupni poplachu vyhlášeném na místě. Velitel zásahu zpracovává zprávu o průběhu zásahu v případě vyhlášení třetího stupně poplachu nebo zvláštního stupně poplachu. Tuto zprávu předá hasičskému záchrannému sboru do 14 dní od ukončení zásahu⁵¹.

2.2.2. Data pro hodnocení kvality podpory pro činnost policie na vybraném úseku

V rámci bakalářské práce jsem provedl vlastní šetření, abych zjistil úroveň odborného vzdělání a přípravy policistů na zásah při mimořádných situacích, vybavenost hlídek a časové rozpětí pro provedení zákroku. Šetření bylo provedeno metodou dotazníku. Dotazníkem bylo osloveno 20 respondentů z řad pořádkové policie v Hradci Králové. V dotazníku bylo následujících 7 otázek:

⁵¹ Katalogový soubor typové činnosti STČ – 02/IZS, Čj.: PO-712/IZS-2007

1/ Máte dojem, že odborné vzdělání policistů je dostatečné pro provedení zákroku při demonstrování úmyslu sebevraždy?

Ano ne nevím

2/ Víte co je „Katalog typových činností“ a k čemu se používá?

Ano ne

3/ Jaká je průměrná doba dojezdu hlídky k zásahu od oznámení?

do 10 min. 15 min 20 min. 25 min déle

4/ Jaká je časová prodleva mezi nástupem běžných hlídek na místo mimořádné události demonstrování úmyslu sebevraždy a příjezdu psychologa/vyjednaváče?

do 10min. 20min. 30min. 45min. déle

5/ Ohodnoťte procenty technické vybavení hlídek při běžných zásazích.

90% 70% 50% 30%

6/ Je podle Vás potřebný nácvik k obdobným zákrokům jako je demonstrování úmyslu sebevraždy, aby se zvýšila jeho úspěšnost?

Ano ne

Pokud jste zatrhli ANO, tak frekvence

1x ročně
 2x ročně
 1x za tři roky

7/ Zajišťuje legislativa, Policie ČR a Ministerstvo vnitra dostatečnou pomoc při újmě (fyzické i psychické), kterou utrpěl zasahující policista při zákroku?

Ano ne nevím

Dále jsem získával data ze zkušeností při nácviku záchranných a likvidačních prací složek IZS, kterých jsem se účastnil a z vlastní praxe u Policie ČR. Ze zkušeností vyšlo najevo, že vycvičení policistů k poskytování první pomoci je nedostatečné. Taktéž metoda třídění raněných „START“ je pro některé policisty neznámá. Metoda třídění raněných „START“ je **Snadné Třídění A Rychlá Terapie**, kdy zraněné osoby jsou označovány visačkami či barevnými páskami (červená, žlutá zelená a černá), které na první pohled vyjadřují prioritu pořadí tak, aby lékařské ošetření dostaly přednostně nejzávažnější stavy. Obsahem zdravotnické přípravy nových policistů jsou přednášky zaměřené na střelná zranění - základní informace o střelných poranění, ranivost střel, ošetření různého druhu střelného poranění, zastavení krvácení a obvazová technika. V rámci Krajského ředitelství policie, Královéhradeckého kraje, Územního odboru Hradec Králové je pravidelně v poskytování první pomoci proškolenáno 10 policistů, kteří se následně účastní střeleckého výcviku policistů jako zdravotníci. Takto procvičení policisté zpravidla nejsou zařazeni u útvarů, které by zasahovaly na místě mimořádné události. Z tohoto je patrné, že znalosti a vycvičení v poskytování první pomoci ze strany příslušníků Policie ČR je nedostatečné a je nutné toto změnit.

Dalším poměrně zásadním problémem v případě vzniku mimořádné události, kdy nedostačují síly Policie ČR, které jsou v běžném výkonu služby, např. v noční době, o sobotách, nedělích a svátcích, je zajistit větší počet příslušníků policie. Pokud policisté nejsou vedeni do služební pohotovosti, nemají žádnou povinnost být k dosažení a nastoupit po výzvě do služby. Neexistuje žádný interní akt řízení pro Policie ČR, který by upravoval zpohotovění příslušníků policie pro činnost v rámci vzniku nenadálé mimořádné události. Situaci nelze řešit nařízením služební pohotovosti podle zákona č. 361/2003 Sb., neboť je finančně neúnosné, aby část policistů byla vždy nepřetržitě v pohotovosti po celý rok. Pohotovost podle výše uvedeného zákona je totiž placená. Další podrobnosti ohledně dosažitelnosti vyjednavačů/psychologů je uvedena ve vyhodnocení dotazníkového průzkumu.

Ve většině typových činností jsou uváděny již neexistující organizační součásti a celky Policie ČR a tím neodpovídají současné struktuře Policie ČR po 1. lednu 2009, kdy došlo ke zrušení Okresních ředitelství Policie ČR.

3 Metody zpracování dat

Pro získání výsledků práce byly použity základní metody jako: dotazník, analýza, syntéza, dedukce a matematicko-statistické postupy, které jsou dále stručně charakterizovány.

Analýza znamená rozbor, metodu zkoumání složitějších skutečností rozkladem na jednodušší. Používá se v mnoha vědách, ve filosofii i v běžném životě pokud chceme dospět k jistým výsledkům na základě detailního poznání podrobností. Protikladem analýzy je syntéza⁵².

Pro sběr dat byla použita metoda založená na dotazníku tj. písemné kladení otázek a získávání písemných odpovědí, které umožňují v poměrně krátkém časovém období oslovit určitou část respondentů a získat od nich požadovaná data. **Sběr dat** je přenos a přeměna dat z jednotlivých zdrojů do databanky pro zpracování dat do čitelného, uživatelského tvaru. Protože převážné množství dat ještě vzniká v psaném tvaru, provádí se sběr dat převážně ručně přes klávesnici a displej⁵³.

Syntéza je obecné označení pro proces spojování dvou nebo více částí do jednoho celku⁵⁴.

Dedukce je proces usuzování, ve kterém se od předpokladů dochází k závěru z těchto předpokladů vyplývajícího, přičemž odvozování je jisté, nikoliv jen pravděpodobné. Standardy deduktivního usuzování formuluje logika. Logicky správná dedukce má podobu posloupnosti kroků, které splňují přesně stanovená kritéria zabezpečující, že jsou-li předpoklady pravdivé, je pravdivý i závěr. Dedukce představuje konstitutivní metodologický postup tzv. deduktivních vět, zejména matematiky a logiky. Naproti tomu v empirických vědách se používá indukce čili zobecňování, když se z jednotlivých poznatků vytvářejí obecné hypotézy⁵⁵.

Matematicko-statistické postupy se zabývají získáváním znalostí z empirických dat a jejich principem je učinit ve vzorku závěr o celku. Matematická statistika je tak více než jen počítání průměrů, jde o hledání zákonitostí v datech⁵⁶.

⁵² Wikipedia. *Analýza* [online]. poslední editace 2. 3. 2011 [cit. 13. 3. 2011]. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Anal%C3%BDza>>

⁵³ Wikipedia. *Sběr dat* [online]. poslední editace 2. 3. 2011 [cit. 13. 3. 2011]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Sb%C4%9Br_dat>

⁵⁴ Wikipedia. *Syntéza* [online]. poslední editace 2. 3. 2011 [cit. 13. 3. 2011]. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Synt%C3%A9za>>

⁵⁵ Wikipedia. *Dedukce* [online]. poslední editace 2. 3. 2011 [cit. 13. 3. 2011]. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Dedukce>>

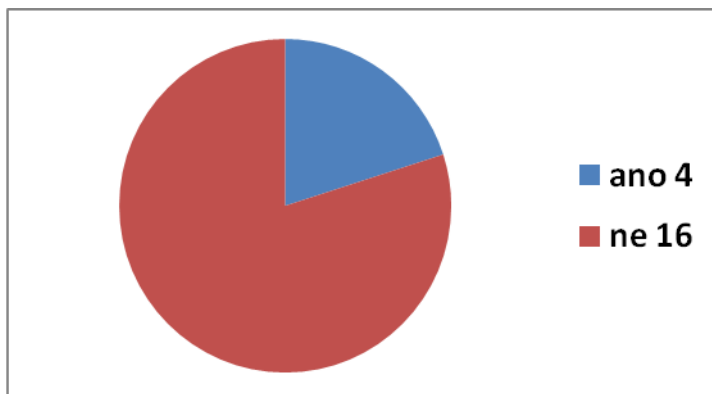
⁵⁶ Wikipedia. *Matematická statistika* [online]. poslední editace 2. 3. 2011 [cit. 13. 3. 2011]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Matematick%C3%A1_statistika>

4 Výsledky zpracovaných dat a jejich interpretace

Z analýzy činností Policie ČR při společných zásazích dle jednotlivých typových činností složek vyplývá, že Policie ČR v případě mimořádné události plní především úkoly dle zákona o Policii České republiky, zejména ochranu veřejného pořádku a bezpečnosti, dohled nad bezpečností silničního provozu atd. V roli složky IZS spíše poskytuje podporu pro provádění záchranných a likvidačních prací, není to však ve všech případech. Jak ukazuje níže uvedený obrázek 2., obrázek 5. a obrázek 6. a 7., tak problémů, které se při analýze činnosti Policie ČR vyskytly, je více:

- neznalost katalogu typových činností a interního aktu řízení (viz vyhodnocení dotazníkového průzkumu),
- nedostatečná technická vybavenost (viz vyhodnocení dotazníkového průzkumu),
- nutnost pravidelného nácviku (viz vyhodnocení dotazníkového průzkumu),
- nutnost výcviku při poskytování první pomoci a výcviku při třídění raněných metodou „START“⁵⁷ (vyhodnocení níže),
- dosažitelnost mimo pracovní dobu (viz vyhodnocení dotazníkového průzkumu a vyhodnocení níže),
- katalogy typových činností odkazují na již neexistující organizační součásti Policie ČR (viz vyhodnocení níže).

Odpovědi na otázku 1 dotazníku byly vyhodnoceny a výsledek vyhodnocení je zobrazen na obrázku 2. Z obrázku 2 je patrné, že 20% respondentů má dojem, že odborné vzdělání pro provedení zákroku demonstrování úmyslu sebevraždy je dostatečné a 80% respondentů si myslí, že odborné vzdělání je nedostatečné.

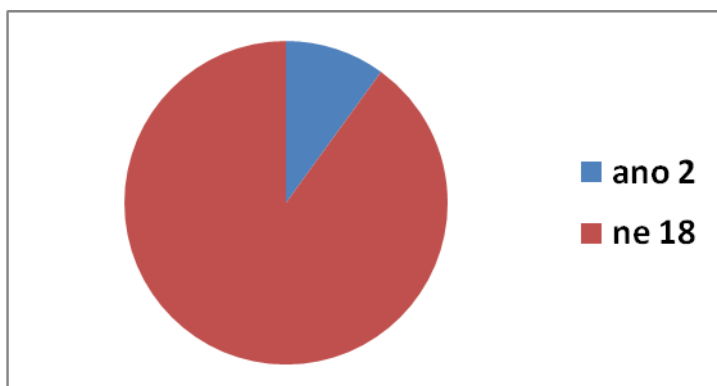

Obr. 2. Grafické znázornění úrovně dostatečného odborného vzdělávání⁵⁸

⁵⁷ Katalogový soubor typové činnosti STČ – 09/IZS, Čj.:PO-898-4/IZS-2007 - společný list IZS

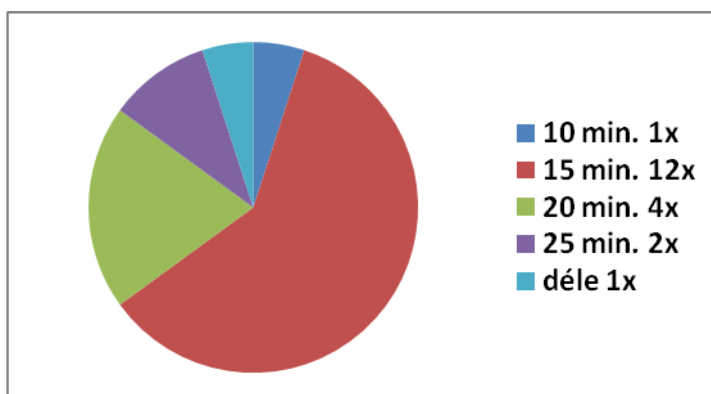
⁵⁸ vlastní zdroj

Obrázek 3 znázorňuje výsledek vyhodnocení odpovědí na otázku 2 tj. znalost katalogu typových činností, kdy 10% respondentů odpovědělo kladně a 90% respondentů odpovědělo záporně.

Obr. 3. Grafické znázornění znalostí katalogu typových činností⁵⁹

Výsledek vyhodnocení odpovědí na otázku 3 je na obrázku 4. Z něho vyplývá průměrná dojezdová doba hlídek, kdy 60% respondentů uvedlo dojezdový čas 15 minut a 20% respondentů uvedlo dojezdový čas 20 minut. Dále 10% respondentů odpovědělo 25 minut pro dojezdový čas a po 5 % odpověděli, jak pro čas delší než 25 minut, tak pro dojezdový čas 10 minut.

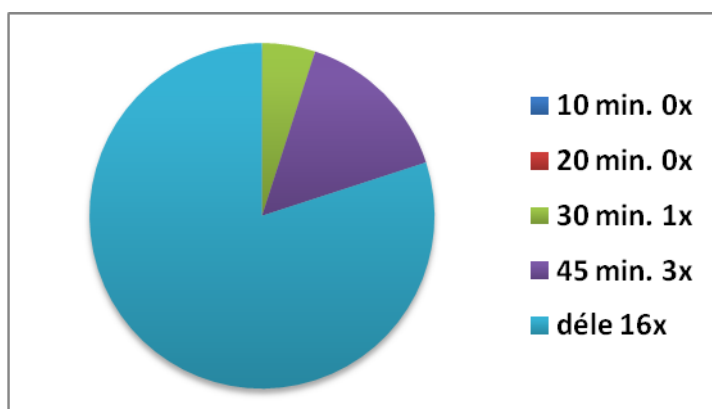

Obr. 4. Grafické znázornění doby dojezdu hlídek k zásahu⁶⁰

⁵⁹ vlastní zdroj

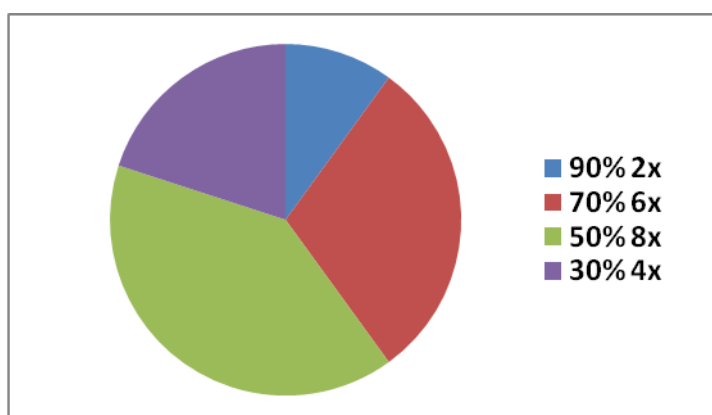
⁶⁰ vlastní zdroj

Vyhodnocením odpovědí na otázku 4 bylo zjištěno, že všichni respondenti uvedli časovou prodlevu pro dojezd psychologa/vyjednávače na místo mimořádné události delší jak 30 minut. Z toho 80% respondentů uvedlo čas delší jak 45 min., viz obrázek 5.

Obr. 5. Grafické znázornění dojezdové doby psychologa/vyjednávače k zásahu⁶¹

Odpovědi na otázku 5 byly vyhodnoceny a výsledek vyhodnocení je na obrázku 6, který se týká úrovně technického vybavení hlídek. O 90% vybavenosti hlídek je přesvědčeno 10% respondentů. S 70% vybaveností hlídek souhlasilo 30% respondentů. Naproti tomu 40% respondentů je přesvědčeno, že vybavenost hlídek je 50% a 20% respondentů uvádí vybavenost hlídek jen 30%.

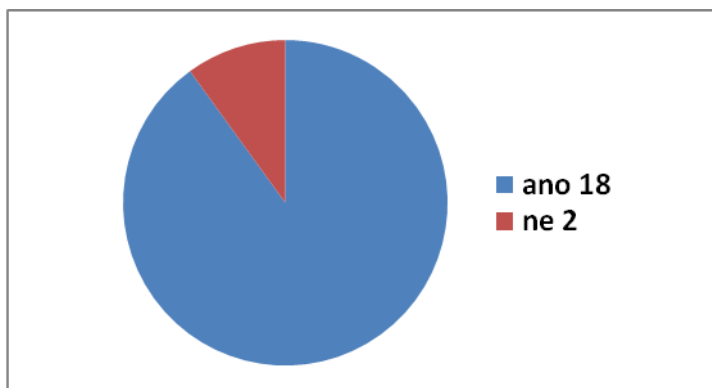

Obr. 6. Grafické znázornění vybavenosti hlídek k zákroku⁶²

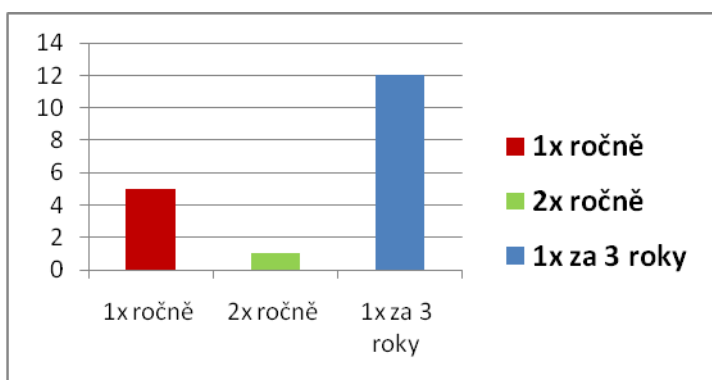
⁶¹ vlastní zdroj

⁶² vlastní zdroj

Následující dva obrázky znázorňují vyhodnocení výsledků otázky 6. Horní obrázek znázorňuje výsledek průzkumu k potřebě nácviku při mimořádných událostech, kdy 90% respondentů souhlasilo s nácvikem a pouze 10% respondentů bylo proti. Spodní obrázek znázorňuje četnost nácviku, kdy 67% respondentů bylo pro nácvik jedenkrát za 3 roky, 28% respondentů souhlasilo s nácvikem jednou ročně a 5% respondentů pro nácvik dvakrát ročně.

Obr. 7. Grafické znázornění nutnosti nácviků⁶³

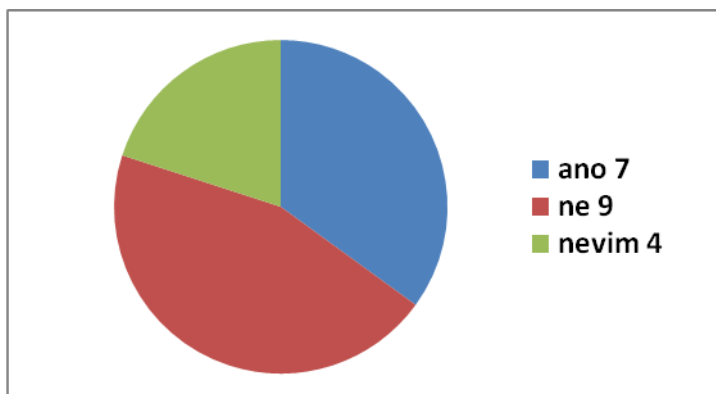

Obr. 8. Grafické znázornění četnost nácviků⁶⁴

⁶³ vlastní zdroj

⁶⁴ vlastní zdroj

Výsledkem vyhodnocení otázky 7 dotazníku bylo zjištěno, že 35% respondentů se domnívá, že Policie ČR a Ministerstvo vnitra ČR zajišťuje dostatečnou pomoc při újmě, 45% dotázaných uvádí, že pomoc je nedostatečná a 20% respondentů nedokázalo odpovědět. Grafické znázornění vyhodnocení je na obrázku 9.

Obr. 9. Grafické znázornění úrovně zajištění pomoci zasahujícími policisty⁶⁵

Výsledky dotazníkového průzkumu:

Při vyhodnocování dotazníků bylo užito matematicko-statistických procedur. Bylo kladeno důrazu na názor jedince, jako jedinečné osobnosti. Vyhodnocením dochází k určitému poznání, které však nelze zobecňovat. Otázky byly koncipovány tak, aby získané odpovědi co možná nejpřesněji odrážely skutečný stav. Za dílčí cíl tohoto dotazníkového průzkumu pokládám zjištění úrovně odborných znalostí pro provedení zákroku při demonstrování úmyslu sebevraždy a znalosti katalogu typových činností.

Vyhodnocením dílčího cíle lze usuzovat, že odborné vzdělání policistů k provedení zákroku při demonstrování úmyslu sebevraždy je nedostatečné. Taktéž znalost katalogu typových činností je velmi nízká. Tuto problematiku znali shodou okolností pouze policisté, kteří jsou zařazeni do Pořádkové jednotky Královéhradeckého kraje, Územního odboru Hradec Králové. Ostatní policisté katalog typových činností neznají. V současné době, jak jsem již uvedl, je Policie ČR zřízena zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, který nabyl účinnosti 1. ledna 2009. Tento zákon v § 20 se zabývá i působností Policie ČR v Integrovaném záchranném systému. Provádění záchranných a likvidačních prací je zde podmíněno vycvičením a vybaveností policisty, tedy dostatečnou připraveností. Dále jsou úkoly Policie ČR k při přípravě a provádění záchranných a likvidačních prací upraveny v Závazném pokynu policejního prezidenta č. 27/2008. Tento interní akt byl vydán k zabezpečení odborné přípravy, vzdělání a jednotného postupu příslušníků Policie ČR.

⁶⁵ vlastní zdroj

Nejzásadnější je článek 2, kde se hovoří, že pokud je příprava nebo provádění záchranných a likvidačních prací složkami IZS upravena typovou činností, postupují útvary Policie ČR dotčené příslušnou typovou činností v souladu se společným listem složek IZS, s listem velitele zásahu, s listem operačních středisek a s listem policie, přitom respektují úkoly a odborné postupy ostatních složek IZS⁶⁶. Tento odstavec je zásadní a v podstatě mění charakter katalogu typových činností z nezávazného materiálu na závazný materiál. Zde vidím problém neznalosti tohoto interního aktu a zároveň neznalost katalogu typových činností. Je patrné, že doplnění znalostí závazného pokynu policejního prezidenta č. 27/2008 a katalogu typových činností je nutné.

Dále byl dotazníkový průzkum zaměřen na časové intervaly dojezdu hlídek a vyjednávače/psychologa na místo zásahu. K časovému intervalu dojezdu hlídek uvedlo 60% respondentů dojezd za 15 minut od nahlášení události. Vzhledem k průměrnému počtu hlídek policie sloužících v denních a nočních službách (viz tabulka 1) a vzhledem k počtu obyvatel 163011 a k rozloze 892 km² správního obvodu města Hradec Králové, Chlumeck nad Cidlinou, Smiřice, Nechanice, Třebechovice pod Orebem a Nového Bydžova⁶⁷ (viz obrázek 8 a 9) je tento čas adekvátní.

⁶⁶ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 27/2008, kterým se upravují úkoly Policie ČR při přípravě a provádění záchranných a likvidačních prací složkami IZS

⁶⁷ Český statistický úřad Královéhradecký kraj [online]. 2009 [cit. 2011-03-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.hradeckralove.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/krajkapitola/521011-10-2010-01>>

Územní odbor Hradec Králové	den	noc
Obvodní oddělení 1 Hradec Králové	2 x dvoučlenná hlídka	1x dvoučlenná hlídka
Obvodní oddělení 2 Hradec Králové	2 x dvoučlenná hlídka	1x dvoučlenná hlídka
Obvodní oddělení 3 Hradec Králové	2 x dvoučlenná hlídka	1x dvoučlenná hlídka
Oddělení hlídkové služby	2 x dvoučlenná hlídka	1x dvoučlenná hlídka
Obvodní oddělení Třebechovice p/O.	1x dvoučlenná hlídka	1x dvoučlenná hlídka
Obvodní oddělení Holohlavy	1x dvoučlenná hlídka	pro obě OOP
Obvodní oddělení Nový Bydžov	1x dvoučlenná hlídka	1x dvoučlenná hlídka
Policejní stanice Nechanice	1x jednočlenná hlídka	i pro Nechanice
Obvodní oddělení Chlumec n/Cidlinou	1x dvoučlenná hlídka	1x dvoučlenná hlídka

Tab. 1: Rozdělení hlídek obvodních oddělení Územního odboru Hradec Králové⁶⁸

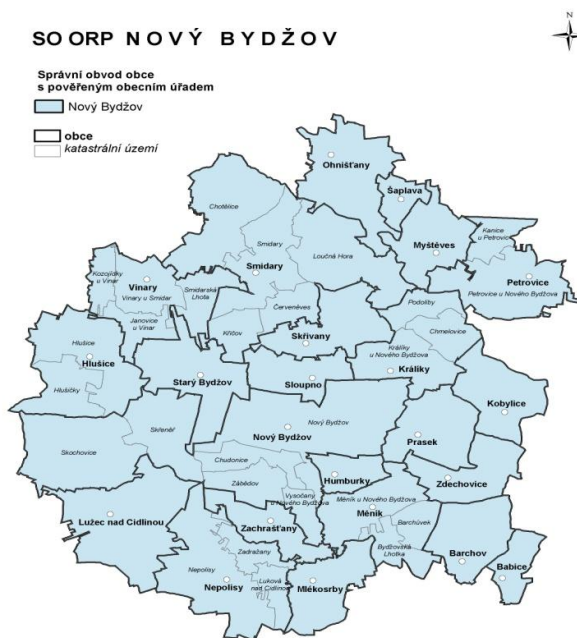
⁶⁸ vlastní zdroj

SOORP HRADEC KRÁLOVÉ

Obr. 8: Mapa správního obvodu Hradec Králové⁶⁹

SOORP NOVÝ BYDŽOV

Obr. 9: Mapa správního obvodu Nový Bydžov⁷⁰

⁶⁹ Český statistický úřad Královéhradecký kraj [online]. 2009 [cit. 2011-02-27]. Dostupný z WWW: <[http://www.hradeckralove.cz/so/redakce.nsf/i/mapa_so_orp_hradec_kralove/\\$File/ORP5205.jpg](http://www.hradeckralove.cz/so/redakce.nsf/i/mapa_so_orp_hradec_kralove/$File/ORP5205.jpg)>

Mapa správního obvodu Hradec Králové a mapa správního obvodu Nový Bydžov zobrazuje rozsah území, které spadá do místní působnosti Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje, Územního odboru Hradec Králové.

Časová prodleva nástupu psychologa delší než 45 minut, jak uvádí 80% respondentů, je způsobena tím, že psychologové/vyjednávači z Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje nedrží žádnou služební pohotovost, kde by byla určena jeho dosažitelnost. Psycholog/vyjednávač sloužící v zásahové jednotce Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje drží pohotovost ne z hlediska své funkce psychologa/vyjednávače, ale společně s celým družstvem zásahové jednotky. Jestliže je družstvo vysláno k plnění naléhavého úkolu, není tedy možné tohoto psychologa/vyjednávače použít.

Vybavenost hlídek Policie ČR na zásah při mimořádných situacích je dle výsledku analýzy nedostatečná. Problém nastává již při uzavírání zón ať již vnějších či vnitřních, neboť příslušníci policie nedisponují žádnými ochrannými prostředky. Od roku 2008 byly hlídky Policie ČR alespoň vybaveny ochranným oděvem a rouškou z důvodů zásahu při pandemii ptačí chřipky. Nebylo zde ale řešeno označování příslušnosti k Policii ČR, kdy policista si tento ochranný oděv měl nasadit na stejnokroj a dále nebylo ani řešeno označení velitele zásahu. Od roku 2009 byla Policie ČR pro zajištění činnosti v rámci společného zásahu složek integrovaného záchranného systému, vybavena vozidly VW Transportér. Jedná se o speciální automobil, který by měl v případě zásahu u mimořádné události sloužit jako mobilní kontaktní a koordinační centrum. Používání těchto vozidel je upraveno interním aktem řízení vydané náměstkem policejního prezidenta č. 63/2009, které je novelizované pokynem náměstka policejního prezidenta č. 2/2010. Cílem těchto mobilních center je efektivní koordinace zásahu Policie ČR a tím přispět k minimalizaci škod a ztrát. Vozidla disponují vlastní elektrocentrálou, informačními a komunikačními technologiemi, pitnou vodou, GPS systémem atd. V Královéhradeckém kraji, Územním odboru Hradec Králové (bývalé Okresní ředitelství Hradec Králové) je přiřazeno jedno výše uvedené vozidlo. Zde je vidět alespoň částečná snaha řešit špatnou situaci na úseku vybavenosti hlídek Policie ČR a to za přispění finančních prostředků Evropské unie.

⁷⁰ Český statistický úřad Královéhradecký kraj [online]. 2009 [cit. 2011-02-27]. Dostupný z WWW: <[http://www.hrdeckralove.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/mapa_so_orp_novy_bydzov/\\$File/ORP5205.jpg](http://www.hrdeckralove.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/mapa_so_orp_novy_bydzov/$File/ORP5205.jpg)>

Akceschopnost Integrovaného záchranného systému je závislá na dobré připravenosti jejich základních složek. Výsledkem dotazníkového průzkumu bylo zjištěno, že je nutné zvyšovat odbornou úroveň zásahu při mimořádné situaci, s čímž souhlasilo 90% dotázaných policistů. To by znamenalo zrevidovat systém proškolení policistů a nastavit vhodné vzdělávací cykly k problematice zásahu Policie ČR jako složky IZS při provádění záchranných a likvidačních prací. Dalším přispěním k zvyšování připravenosti Policie ČR na záchranné a likvidační práce jsou metodická cvičení složek IZS. Cvičení složek IZS jsou zpravidla prováděna jedenkrát za rok případně jedenkrát za dva roky. Na těchto nácvicích se nejlépe prověří všestranná připravenost jednotlivých složek IZS.

Závěr

V předložené práci jsem se zaměřil na vybrané druhy typových činností složek IZS a na činnost Policie ČR při záchranných a likvidačních prací na místě mimořádné události.

Z výsledků bakalářské práce vyplynuly výsledky, které odhalují nedostatky v neznalosti některých právních aktů řízení včetně katalogových souborů typových činností složek IZS a v nácviku poskytování první pomoci; nedostatečné materiálové vybavení hlídek Policie ČR, které se zpravidla jako první dostávají k místu mimořádné události a neaktuálnost některých interních aktů řízení. Proto je nutné provést aktualizaci interních aktů řízení a následné prokazatelné seznámení s těmito akty řízení a seznámení s katalogovým souborem typových činností. Na základě vlastních zkušeností a diskuse s kolegy nácvik poskytování první pomoci a nácviku činnosti hlídek na místě mimořádné události je nutné začlenit například do integrovaného týdenního školení, kterého se účastní policisté obvodních a místních oddělení služby pořádkové policie zpravidla jedenkrát ročně, s cíle zvýšit úroveň záchranných a likvidačních prací na místě mimořádné události.

Seznam zkratek

GPS	Global Positioning System = Globální družicový polohový systém
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
Policie ČR	Policie České republiky
VW	Volkswagen = automobilový koncern
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

Literární zdroje:

1. ANTUŠÁK, E., KOPECKÝ, Z. *Krizový management*. Praha : Vysoká škola ekonomická, 2006. 97 s. ISBN 80-245-0951-2.
2. BLÁHA, M., PROUZA, D. *Krizové projekty*. České Budějovice : Vysoká škola Evropských a regionálních studií, 2007. 82 s. ISBN 978-80-86708-44-7.
3. PROCHÁZKOVÁ, D. *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha : Police history, 2006. 255 s. ISBN 80-86477-35-5.
4. PROCHÁZKOVÁ, D. *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Praha : Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. 248 s. ISBN 978-80-86723-97-6.
5. PROCHÁZKOVÁ, D. *Řízení bezpečnosti-základní údaje*. Praha : Policejní akademie České republiky, 2007. 303 s. ISBN 978-80-7251-260-7.
6. PROCHÁZKOVÁ, D. *Metodika pro odhad nákladů na obnovu majetku v území postižených živelní nebo jinou pohromou..* Ostrava : SPBI Spektrum XI, 2007. 251 s. ISBN 978-80-86634-98-2.
7. PROCHÁZKOVÁ, D. *Bezpečnost lidského systému*. Ostrava : SPBI, 2007. 139 s. ISBN 978-80-86634-97-5.
8. PROCHÁZKOVÁ, D. *Krizové řízení, havarijní plánování a ochrana obyvatelstva*. České Budějovice : Vysoká škola Evropských a regionálních studií, 2009. 111 s. ISBN 978-80-86708-86-7.
9. PROCHÁZKOVÁ, D. *Monitoring zdrojů ohrožení v území*. České Budějovice : Vysoká škola Evropských a regionálních studií, 2009. 108 s. ISBN 978-80-86708-87-4.
10. PROCHÁZKOVÁ, D., ŠESTÁK, B., POLÍVKA, L. *Odezva a obnova*. Praha : Policejní akademie České republiky, 2008. 139 s. ISBN 978-80-7251-279-9.
11. SOUČEK, V., a kol. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek*. Praha : Ministerstvo vnitra 2005. 123 s. ISBN neuvedeno.

Internetové zdroje:

1. Česko. Vyhláška ministerstva zdravotnictví České republiky č. 434/1992Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1992, částka 86, s.2466-2468. Dostupný z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1992/sb086-92.pdf>>

2. Česko. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 354-464. Dostupný z WWW: <http://www.sbcr.cz/cgi-bin/khm.cgi?typ=1&page=khm:SSBCA9/SBCA9011.HTM;ca040_2009_00>
3. Česko. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 73, s. 3461-3474. Dostupný z WWW:
<<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2000/sb073-00.pdf>>
4. Česko. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 4086-4155. Dostupný z WWW:
<http://www.sbcr.cz/cgi-bin/khm.cgi?typ=1&page=khm:SSBCA8/SBCA8091.HTM;ca273_2008_00>
5. Český statistický úřad Královéhradecký kraj [online]. 2009 [cit. 23. 2. 2011]. Dostupný z WWW:
<[http://www.hrdeckralove.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/mapa_so_orp_hrdec_kralove/\\$File/ORP5205.jpg](http://www.hrdeckralove.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/mapa_so_orp_hrdec_kralove/$File/ORP5205.jpg)>
6. Český statistický úřad Královéhradecký kraj [online]. 2009 [cit. 13. 3. 2011]. Dostupný z WWW:
<<http://www.hrdeckralove.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/krajkapitola/521011-10-2010-01>>
7. Český statistický úřad Královéhradecký kraj [online]. 2009 [cit. 27. 2. 2011]. Dostupný z WWW:
[http://www.hrdeckralove.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/mapa_so_orp_Novy_Bydzov/\\$File/ORP5205.jpg](http://www.hrdeckralove.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/mapa_so_orp_Novy_Bydzov/$File/ORP5205.jpg)>
8. Enterprise and Industry, Security research and development [online]. 2006 [cit. 10. 2. 2011]. Dostupný z WWW:
<http://ec.europa.eu/enterprise/policies/security/index_en.htm>.
9. WIKIPEDIA. *Analýza* [online]. poslední editace 2. 3. 2011 [cit. 13. 3. 2011]. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Anal%C3%BDza>>
10. WIKIPEDIA. *Dedukce* [online]. poslední editace 2. 3. 2011 [cit. 13. 3. 2011]. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Dedukce>>
11. WIKIPEDIA. *Sběr dat* [online]. poslední editace 2. 3. 2011 [cit. 13. 3. 2011]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Sb%C4%9Br_dat>
12. WIKIPEDIA. *Syntéza* [online]. poslední editace 2. 3. 2011 [cit. 13. 3. 2011]. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Synt%C3%A9za>>

Ostatní zdroje:

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

1. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 27/2008 částka 27, ze dne 31. 1. 2008, kterým se upravují úkoly Policie ČR při přípravě a provádění záchranných a likvidačních prací složkami integrovaného záchranného systému
2. Katalogový soubor typové činnosti STČ – 02/IZS, Čj.: PO-712/IZS-2007, zpracovatel Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
3. Katalogový soubor typové činnosti STČ – 03/IZS, Čj.: PO-189-5/IZS-2006, zpracovatel Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
4. Katalogový soubor typové činnosti STČ – 07/IZS, Čj.: PO-374-4/IZS-2007, zpracovatel Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
5. Katalogový soubor typové činnosti STČ – 08/IZS, Čj.: MV-96828-2/PO-2008, zpracovatel Ministerstvo vnitra- generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
6. Katalogový soubor typové činnosti STČ – 09/IZS, Čj.:PO-898-4/IZS-2007, zpracovatel Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky